

EL QUINZE

de **Público**

“Las CCAA no perdieron sus competencias sanitarias”

Entrevista a
Pilar Aparicio
(Salud Pública)

P10

La covid fa palesos els pocs avenços en habitatge social dels darrers anys

La PAH denuncia que els desnonaments s'han triplicat: 130 a Barcelona la setmana passada

El parc públic a la capital catalana és de l'1,5%, davant del 20% de ciutats com París o Viena **PÀGINA 2**

Art per defensar la llibertat d'expressió

'Censored', una mostra de la col·lecció d'obres censurades, es presenta demà a Lleida **P24**

CENSORED

La covid impacta con moderación en los mercados

Los índices bursátiles premian a las tecnológicas y castigan a los bancos y el turismo **P18**

Fora okupes

Mireia Boya
Ambientòloga

La pandemia reorienta la solidaritat

Creu Roja, Càritas Diocesana o Metges Sense Fronteres reconvierten sus proyectos **P20**

“La conquista de drets requereix conflicte”

Entrevista a Mireia Vehí
Diputada de la CUP al Congrés
PÀGINA 6

MIQUEL VELASCO ALMENDRAL

MIQUEL CODOLAR-ACN

Denegada la baja laboral a profesores vulnerables

Docentes con patologías de riesgo 3 se ven forzados a ir a los centros a trabajar

Riesgos Laborales cree que la distancia de seguridad basta para protegerlos **PÀGINA 12**

Focus Habitatge

Integrants de la PAH protesten davant de la Ciutat de la Justícia contra la represa dels desnonaments, al juny.

La covid posa en relleu els pocs avenços en habitatge social

La PAH denuncia que els desnonaments s'han triplicat i demana al Govern espanyol la pròrroga de la moratòria fins a finals del 2021. Moviments socials i el tercer sector intenten omplir el buit de l'Administració en la garantia del dret a l'habitatge: "És anar al carrer o ocupar"

Emma Pons Valls
BARCELONA

El mercat laboral està a un nivell, i l'immobiliari, tres per sobre. Aquest desequilibri impedeix un accés de manera normalitzada a l'habitatge, i si les Administracions no donen alternatives, això porta a la disjuntiva d'anar al carrer o ocupar". Carles Sagués, activista i actualment secretari de la Plataforma Sant Roc Som Badalona, explica així les dificultats per accedir a l'habitatge a la ciutat, que es poden fer extensives al conjunt de l'àrea metropolitana de Barcelona.

En una entrevista per telèfon amb *El Quinze* just després d'aturar un desnonament al barri de Bufalà –"Demà en tenim un altre a Artigues; és un no parar"–, Sagués lamenta la manca de disposició per part de l'Ajuntament de treballar conjuntament amb les entitats i els moviments socials per "sumar". "Els últims dos o tres anys tant serveis socials com l'Oficina d'Habitatge de Badalona ja estaven col·lapsades. Ara ha plogut sobre mullat, tot s'ha agreujat i no donen l'abast", remarca Sagués.

Amb l'arribada de la pandèmia a Catalunya i l'inici del confinament, el 42,9% de les llars metropolitanes van patir una re-

ducció dels seus ingressos i això ha provocat la disminució de la seva capacitat de pagar l'habitatge. Són dades de l'últim informe de l'Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona, que alerta que les llars en situació més desfavorable són les que estan de lloguer, que ja comptaven amb uns ingressos inferiors abans de l'inici de la crisi.

Cent trenta desnonaments

La Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH) augura una “tardor dantesca” després de sumar 130 desnonaments la setmana passada a Barcelona. El seu portaveu, Santi Mas de Xaxàs, explica que “abans de la crisi de la covid-19 hi havia uns 50 desnonaments per setmana. La xifra s'ha triplicat i cal impulsar d'una vegada una moratòria real que aturi tots els desnonaments”.

La PAH s'ha manifestat aquesta setmana davant de la Delegació del Govern espanyol a Barcelona per fer arribar la demanda a l'Executiu estatal perquè estengui i amplii fins a finals del 2021 la moratòria en els desnonaments d'hipoteca i de lloguer aprovada durant l'estat d'alarma. “A finals del 2021 creiem que ja hi haurà una Llei d'Habitatge que realment acabi amb aquesta xacra dels desnonaments, amb més d'un milió de casos des del 2008 a Espanya”, puntualitza el portaveu de la PAH, i apunta que, en disposar de majoria suficient, si el Govern espanyol no ho acaba aplicant és per “manca de voluntat política”.

Un dèficit històric

El dèficit històric en habitatge social a l'àrea metropolitana, i a Catalunya en general, marca, però, les limitacions de l'Administració de cara a donar resposta a aquests casos. El parc públic a Barcelona i a la resta del país és de l'1,5% del total d'habitatges, una xifra irrisòria en comparació amb ciutats com Viena o París, amb prop del 20%. La mitjana europea se situa en el 15%.

La presidenta de l'Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona (OHB), l'economista Carme Trilla, que va ser directora general i secretària d'Habitatge de la Generalitat entre el 2004 i el 2011, apunta que tots els ajuntaments metropolitans tenen com a “prioritat” l'ampliació del parc públic. N'hi ha que tenen capacitat operativa, com el de Barcelona, amb l'Institut Municipal de l'Habitatge i Rehabilitació, mentre que altres ho han de fer de la mà d'altres organismes públics com l'Institut Català del Sòl (Incasòl) o l'Institut Metropolità de Promoció de Sòl i Gestió Patrimonial (Impsol). “Amb tots passa el mateix: hi ha una gran lentitud administrativa en la mobilització dels sòls en què s'han de construir habitatges; és el principal problema comú a tota l'àrea metropolitana de Barcelona actualment”, afirma.

Des del 2015 hi ha a Barcelona un dels governs municipals que més èmfasi ha po-

sat en el dret a l'accés a l'habitatge. A l'inici del primer mandat de l'alcaldeessa Ada Colau, hi havia 7.500 immobles assequibles, a finals del 2019 n'hi havia gairebé 10.000, i l'Ajuntament té 65 promocions en marxa a la ciutat en diferents fases del procés, que sumen 4.300 habitatges més. La previsió és acabar el mandat actual amb el doble de pisos que el 2015, amb el voltant de 15.000.

Trilla recorda, però, que “ampliar el parc públic no és una cosa que es pugui fer d'avui per demà. És un objectiu imprescindible perquè és el que s'està demanant des de fa anys, perquè és insuficient. Però aquestes coses no s'improvisen, s'hauria de fer més, molt més del que s'ha fet, s'ha d'accelerar tant des de la nova construcció d'habitatges com el tema d'aconseguir pisos d'entitats financeres que els tenen buits”. Aquesta última modalitat ha permès, a través de la compra amb tanteig i retracte o la cessió temporal de pisos, que la Generalitat hagi adquirit des del 2015 un total de 2.636 pisos de bancs. Tot plegat, però, continuen sent xifres “insuficients” per fer front a les necessitats actuals, explica Trilla, que també presideix la Fundació Hàbitat3, gestora d'habitatge social del Tercer Sector Social de Catalunya.

El tercer sector, un actor clau

El tercer sector, que “tradicionalment” ha tingut un rol de denúncia de les mancances en habitatge social, intenta arribar allà on no ho fa l'Administració. Des de fa uns anys “té un paper més actiu, amb la creació d'organitzacions de cara a aconseguir habitatges i gestionar-los, amb lloguer social, en col·laboració amb l'Administració”. És al

que es dedica Hàbitat3. Segons l'economista, aquest tipus d'entitats pràcticament no han tingut presència a Catalunya i a l'Estat, mentre que són una figura corrent a països com Alemanya o els Països Baixos, i a vegades donen més bons resultats que la mateixa Administració: “Hi ha més facilitat, per la proximitat amb les famílies i perquè hi ha més agilitat en la gestió”. “Pensem que és un camp que s'ha d'ampliar i reforçar”, afirma. Durant el 2019, Hàbitat3 va gestionar 493 habitatges, el 12% més que l'any anterior, on vivien 1.308 persones.

L'habitatge social de venda

Un capítol a part mereix l'habitatge protegit destinat a la venda. Màximo Loizu és el conseller delegat de Solucions, una empresa gestora de cooperatives d'habitatge social que ha promogut més de 5.800 habitatges socials a Catalunya, actualment uns 350 l'any. Loizu critica que ara cada vegada en promouen menys perquè prima l'habitatge social de lloguer. La demanda, però, hi segueix sent. Segons Loizu, per una promoció de 165 habitatges al barri de la Clota de Barcelona, hi tenen més de 1.400 persones apuntades, una “demanda brutal”.

“L'única possibilitat per al treballador d'estalviar en el sistema actual és adquirint un habitatge. No se li pot negar aquesta opció”, apunta. Loizu nega que el tipus de cooperatives on treballa es puguin dedicar a promocions destinades al lloguer social. “El lloguer social és una necessitat, una emergència que han de cobrir les Administracions”. Per això, afirma que hi ha d'haver un equilibri: “Lloguer social d'emergència per a la gent necessitada en aquell

El parc públic a Barcelona és de l'1,5%, davant del 20% de París o Viena

Un obstacle per ampliar l'habitatge social és la lentitud administrativa en la mobilització del sòl

El tercer sector agafa un “paper més actiu” en la gestió d'habitatges amb lloguer social

moment, gestionat per l'Administració. Però després s'ha de donar l'oportunitat a la classe treballadora perquè adquireixi a un preu assequible un habitatge social”.

L'economista Carme Trilla explica que l'habitatge social de venda ha contribuït a facilitar el dret a l'habitatge “claríssimament” durant el segle XX, quan una “part important de la població” va accedir-hi a través de la compra de pisos de protecció oficial. Avui dia, però, la situació és diferent. “Ara és difícil la compra, quan les famílies no tenen accés al crèdit. Per comprar necessites finançament. A diferència d'altres èpoques, tothom es decanta més cap al lloguer, perquè no hi ha facilitats creditícies”, conclou Trilla.

L'habitatge cooperatiu en cessió d'ús

Sostre Cívica és una de les impulsores del model d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús a Catalunya. “L'avantatge és que l'habitatge que es creï es queda i se suma. Mai anirem enrere, sempre estarà en creixement”, afirma David Guàrdia, coordinador de Difusió i Incidència de la cooperativa. En aquest model, l'habitatge sempre és propietat de la cooperativa, mentre que els inquilins paguen una quota en concepte d'ús –a més de l'aportació inicial com a socis–. “Permet la lògica no especulativa”, afegeix. A Suïssa ja és el 8% del parc d'habitatge, i a l'Uruguai, el 3%. A Catalunya pot tenir un “creixement exponencial” i garantir el dret a l'habitatge a “gran part” de la població. Ja hi ha més de 900 persones al territori implicades en 46 projectes, sis dels quals (145 persones) estan en convivència, segons l'Observatori de l'Habitatge Cooperatiu.

La Borda, un projecte pioner d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús a Barcelona.

Fora okupes

Mireia Boya

Ambientòloga

La darrera crisi econòmica, la que mai es va acabar i que ha empalmat amb l'actual, ha tingut com a conseqüència l'esfereïdora xifra d'un milió de desnonaments en deu anys. La bombolla immobiliària va esclatar i es va emportar milers de famílies que es van quedar sense casa, mentre els bancs i els grans tenidors acumulaven cases buides, sense gent. És allà quan neix la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH), i es converteix en l'únic recurs contra els poderosos que tenien tots aquells que perdien el sostre, que veien vulnerat el seu dret constitucional a un habitatge digne.

Actualment el 70% dels desnonaments es deuen a impagaments en el lloguer, i són els grups d'habitatge locals, de cada barri, els que han agafat el paper protagonista contra un sistema que expulsa famílies vulnerables. Organitzen la resposta ciutadana a les execucions diàries i ofereixen suport emocional i assessorament legal als afectats. Són allà on l'Administració és absent. No és casualitat que hagi estat el Sindicat de Llogateres, amb el suport de 4.000 entitats més, qui hagi aconseguit frenar la sagnia de l'augment del preu dels lloguers a Catalunya amb una llei, una mesura tan imprescindible com de sentit comú.

Aquesta setmana, només a Barcelona, hi havia previstos més de 170 desnonaments. No tots s'han executat, alguns s'han retardat, altres s'han aturat, però és innegable l'allau que s'està convertint en tsunami. Aquesta xifra contrasta amb l'existència del decret de suspensió dels desnonaments del Govern espanyol arran de l'estat d'alarma, una mesura que no

garanteix la cobertura a totes les famílies. L'Estat només té en compte la vulnerabilitat derivada de la crisi sanitària de la covid-19, com si la pobresa no fos un problema endèmic. A banda, la mesura caducarà, si no s'amplia, el 2 d'octubre vinent. La realitat és que aquelles famílies que no podien pagar el lloguer a l'abril tampoc el podran pagar ara. La pobresa i l'exclusió social es cronifiquen, però només parlem dels okupes.

Els motius que expliquen la situació són, en part, estructurals: els preus del lloguer no han deixat d'augmentar, fins a un 32%, mentre els sous només ho han fet un 5%. Milers de famílies esperen un pis d'emergència en un país on no hi ha un parc públic d'habitatge suficient per fer front a la demanda creixent. De fet, aquesta bossa d'habitatges és deu cops inferior a l'existent en altres països europeus com Alemanya, Itàlia o França. Però també hi ha motius conjunturals: una pandèmia que ha agreujat una crisi que ja existia i que ha disparat el nombre de famílies que necessiten ajudes per cobrir les necessitats bàsiques. Només cal veure les cues que es formen als punts de recollida d'aliments de cada barri, setmana rere setmana.

El dret a especular i a la usura

Vivim en un país on no es garanteix el dret a l'habitatge però sí el dret a especular i a la usura. Un país on l'atur i les rendes baixes han esdevingut problemes estructurals. En aquest context, no s'entén l'obsessió d'alguns partits polítics amb les ocupacions ni el caràcter mediàtic que ha adquirit el fenomen aquestes darreres setmanes. Estem davant d'un acarnissament del sistema contra els pobres, per part dels que el volen mantenir, en benefici d'uns pocs que s'hi enriqueixen.

S'està criminalitzant de forma populista i xenòfoba la pobresa sense anar a l'arrel de les causes de l'augment de l'exclusió social. S'està defensant el dret a especular i deixant que es vulnerin drets fonamentals: a una vida digna, a la integritat, a la salut i a la intimitat d'un sostre per a tothom. És una onada de pànic moral de la classe propietària deguda a la crisi econòmica postpandèmia i, com sempre, pateixen els mateixos. Els in-

“Desnonaments exprés a les portes d'una crisi en la qual milers de famílies no podran pagar lloguers i hipoteques. Endurir la llei no farà desaparèixer el problema, perquè aquest no és legal, sinó econòmic”

visibles i els oblidats. Aquells que no importen gairebé a ningú.

El 90% de les ocupacions són de famílies desnonades que viuen ara en pisos propietat de bancs, prop de 90.000 a tot l'Estat. Aquest és el perfil majoritari dels malvats okupes. Malgrat l'evidència de les dades, la Fiscalia que depèn del Govern més progressista de la història ha emès una instrucció per accelerar els desallotjaments i protegir els grans tenidors. Enhorabona a la premsa i a la gent que s'ha empassat les campanyes de la por. Desnonaments exprés a les portes d'una crisi en què milers de famílies no podran pagar lloguers i hipoteques. Endurir la llei no farà desaparèixer el problema, perquè aquest no és legal, sinó econòmic.

Dels 25 milions d'habitatges construïts a l'Estat espanyol, 3,5 milions estan buits, és a dir, no tenen cap ús, estan tancats. D'aquests, la immensa majoria són propietat de bancs, fons voltors i societats públiques. No cal construir més pisos per augmentar el parc públic d'habitatge, només recuperar els dels bancs que vam rescatar i facilitar-los a qui els necessita. En el mentrestant, l'ocupació d'habitatges deshabitats és un acte de desobediència social a un injust model de repartiment de la riquesa, que priva cada cop més gent d'una vida digna. Mentre hi hagi governs que permetin els desnonaments, hi haurà murs humans organitzats i desobedients que els parin; mentre hi hagi cases buides, hi haurà gent que ajudi les famílies vulnerables a ocupar-les.

Membres de la PAH protesten contra els desnonaments a la Delegació del Govern a Barcelona.

Anàlisi

Negociaciones

ERC busca el 'e pur si muove' del Estado, y Junts, rebajar las hostilidades

La negociación de los presupuestos generales, la reforma del delito de sedición, los indultos o el reinicio de la mesa de diálogo son pasos insuficientes pero pueden mostrar que el Estado se mueve. ERC hace de palanca y Junts busca dar una imagen de firmeza pero con mayor moderación

Quim Torra i Pere Aragonès al Parlament.

No hay que llamarse a engaño, JxCat y ERC se encaminan hacia una dura pugna electoral. Pero, a pesar de todo, podemos estar cerca de una tregua, táctica pero tregua al fin y al cabo. Las continuas puyas y emboscadas de Junts a ERC motivan a las bases más radicalizadas del independentismo, pero a la vez alejan al nuevo partido de Puigdemont de muchos independentistas cansados de la guerra fratricida. “Tenemos posiciones firmes, pero no podemos ser el partido del no a todo”, dice un dirigente de Junts. Seguramente por eso la vicepresidenta de la formación, Elsa Artadi, manifestaba este lunes la voluntad de “pactar un calendario que incluya la fecha electoral y una estrategia. Tenemos tiempo”. Y otra dirigente importante como Laura Borràs enviaba el mensaje de que Junts se abría a negociar con el Gobierno de Pedro Sánchez en torno a los presupuestos generales, aunque el acuerdo sea muy difícil. Un intento, también, de mantener la unidad de acción del grupo en el Congreso, partido literalmente en dos entre los partidarios de Puigdemont y los del PDeCAT. Junts busca un toque de moderación con una distensión en las hostilidades contra ERC mientras sigue negociando aún con el PDeCAT a instancias de Artur Mas. Aunque una primera decisión judicial este viernes sobre la querrela por el control de JxCat puede certificar la ruptura definitiva.

La tregua con ERC incluiría la respuesta a la probable inhabilitación del presidente Torra y la simbología de su salida de

Ferran Espada

Palau, así como su estatus posterior. También el papel del vicepresidente Aragonès durante el periodo interino, las políticas del Govern en esa etapa de más de cuatro meses, la fecha exacta de las elecciones –no hay mucho margen, pero el president del Parlament, Roger Torrent, tendrá el control del cronómetro– e incluso dejar emplazados los ejes de un nuevo Govern independentista si se ven empujados por la aritmética parlamentaria.

Por su parte, en Esquerra reconocen que una cierta relajación de la contienda también les beneficia porque viven “con desasosiego” el continuo rifirrafe con los socios. “No permite explicar bien nuestro planteamiento”, dicen desde la dirección de los republicanos: “Tenemos un plan para ganar la independencia [en referencia al libro de Oriol Junqueras y Marta Rovira *Tornarem a vencer (I com ho farem)*] y queremos difundirlo al máximo y no perder el tiempo con enfrentamientos estériles”.

En Esquerra también confían en poner en la palestra la acción del Govern. No exenta de dificultades, porque ostentan las principales carteras en la lucha contra la covid, pero que también puede dar réditos si Salut mantiene el control de la pandemia y Educació encarrila el curso escolar. Además, se ha dado la orden de

acentuar todos los trabajos dirigidos a apaciguar los efectos de la dura crisis económica desde Treball o con los planes económicos del Departament d'Economia del vicepresidente Pere Aragonès, futuro candidato de los republicanos.

Unos planes que se verán limitados si un Govern en funciones no puede aprobar presupuestos. Lo cual sitúa la negociación de las cuentas estatales aún más en el punto de mira. Aunque la obstinación de Pedro Sánchez de incluir a Ciudadanos en la ecuación dificulta el acuerdo, ERC no cierra la puerta a una posible entente que permita dotar de más recursos las arcas de la Generalitat. Y que recupere la incidencia de los republicanos.

También la reforma del Código Penal para cambiar el delito de sedición y reducir las penas de los presos políticos o los indultos tendrán un papel relevante en la recta final de la legislatura, así como la mesa de diálogo del conflicto. ERC se mantiene en la idea de que son pasos insuficientes y defiende la amnistía para los presos y la autodeterminación para el conflicto. Pero los presupuestos, reemprender la negociación en la mesa y la salida de los presos por la vía de una reforma legislativa sería una forma de presentar un *e pur si muove* del Estado. Y, a pesar de todo, se mueve, y es ERC quien lo empuja. Veremos si JxCat, a pesar de las críticas furibundas al Gobierno de PSOE y Podemos, no llega a la conclusión que también le conviene formar parte –o al menos parecerlo– de la palanca que mueve al Estado, aunque sea insuficientemente.

Junts estudia una tregua con ERC que incluiría la respuesta a la inhabilitación de Torra

La tregua también contemplaría el papel de Aragonès durante el periodo interino

ERC: “Tenemos un plan y queremos difundirlo, y no perder el tiempo con enfrentamientos”

EL QUINZE
de Público

DIRECCIÓ Ferran Espada COORDINACIÓ Marc Font DIRECCIÓ GENERAL José María Crespo DIRECCIÓ EDITORIAL Marià de Delàs GESTIÓ Pablo de Zárraga
PRODUCCIÓ Pauta Media S.L. EDICIÓ Carla de Puig i Néstor Bogajo REDACCIÓ Jordi Bes, Queralt Castillo, Roger Castillo, Cugat Comas, Natàlia Costa, Alba Fernández, Àngel Ferrero, Yeray S. Iborra, Montse L. Cucarella, Paula Ericsson, Lidia Penelo, Emma Pons, David Rodríguez, Àlex Romaguera, Laia Ros, Maria Rubio, Judith Vives i Víctor Yustres FOTOGRAFIA Joel Kashila i Miguel Velasco CORRECCIÓ Carme Casals
DIRECCIÓ D'ART I MAQUETACIÓ Manuel Cuyàs i Berta Rosés IMPRIMEIX Impresa Norte DIPÒSIT LEGAL M-6647-2019
CONTACTE elquinzepublico@pautamedia.com | redaccio@diaripublic.cat VISITA EL WEB <https://temas.publico.es/el-quinze/> | www.diaripublic.cat

Mireia Vehí, davant de la seu nacional de la CUP, al carrer Casp de Barcelona.

MIGUEL VELASCO ALMENDRAL

“La desobediència en coses simbòliques no té gaire sentit. Ha de ser per garantir drets”

Mireia Vehí

Diputada de la CUP al Congrés

La diputada de la CUP al Congrés planteja que la pandèmia ha posat de manifest la importància del col·lectiu per sobreviure, així com la necessitat d'exercir un control democràtic de l'economia i garantir que les grans empreses paguin més impostos

Entrevista **Mireia Vehí**

Marc Font
BARCELONA

Mireia Vehí (Vilafant, 1985) és, juntament amb Albert Botran, la veu de la CUP al Congrés dels Diputats. Molt crítica amb el Govern espanyol perquè considera que no fa polítiques d'esquerra, tampoc es mossega la llengua a l'hora de censurar l'actuació de la Generalitat, tant en l'àmbit social com en la qüestió nacional. Defensa la necessitat imperiosa d'exercir un control democràtic de l'economia en un moment en què la pandèmia ha capgirat les prioritats, i de generar conflictes amb l'Estat perquè l'independentisme avanci.

La CUP ha intentat que els partits independentistes arribessin a un acord per respondre a la probable inhabilitació de Quim Torra i per a la convocatòria d'eleccions, però de moment no ha estat possible. A què ho atribueix?

La CUP ha intentat tenir un rol molt propòsit i mantenir una posició complexa, de dir que per nosaltres la legislatura està esgotada i les eleccions són la millor sortida, i, alhora, de dir que el Suprem no és ningú per inhabilitar el president de la Generalitat per un delictes que teòricament és administratiu. Per tant, veurem de quina manera solucionem això via un acord polític, amb tots els dubtes respecte al que planteja Junts, que al cap i a la fi és forçar la inhabilitació i que encara allarga més la situació d'un Govern sense totes les potestats polítiques per gestionar la crisi econòmica i sanitària que tenim. ERC i JxCat estan enmig d'una guerra electoral en una situació complicadíssima, perquè no només hi ha l'ofensiva judicial de l'Estat, sinó que també hi ha la pandèmia.

Què en pensa de les apel·lacions a la desobediència que fa Junts?

La desobediència quan es dona en coses simbòliques no té gaire sentit. Ha de ser perquè dona un missatge de garantia de drets. Desobeir per desobeir, amb els costos repressius que té ara mateix, no té gaire sentit. Ens agradaria sentir que el Govern desobeeix en el moment en què el Tribunal Constitucional (TC) tombi la llei de regulació de lloguers, si és que això passa. El CEO mostra com l'independentisme perd suports, i això no és gratuït. No és perquè la gent pensi que l'Estat té més capacitat de resoldre els problemes, sinó perquè aquí tampoc hi ha hagut una política definida de fer servir la desobediència, la civil o la institucional, o les polítiques públiques del Govern per garantir drets de la gent. Si amb prou feines s'ha aprovat la llei dels lloguers! Reclamem que si hi ha desobediència sigui per sumar més gent a l'independen-

dentisme, i això es fa explicant que és un projecte per a tothom, que garanteix drets i està disposat a protegir la seva gent.

Quin balanç feu d'aquest Govern, que es va formar amb el suport de la CUP?

Per fer-ne un balanç s'ha d'anar a l'origen, amb les eleccions del 155 i un país votant amb por. Malgrat tot, va haver-hi un vot ferm cap a l'independentisme i nosaltres vam donar suport a la majoria, amb la convenció que hi hauria una pràctica política que expliqués que l'independentisme és garantia de drets i un cara a cara amb un Estat demofòbic. Però, fins avui, no en fem una bona valoració i no compartim la majoria de polítiques públiques que ha fet el Govern. A banda de temes com Ferrovial [el contracte per fer el seguiment als contactes dels positius de covid] o BCN World, podem parlar de quantes reversions de privatitzacions s'han fet? O de l'auditoria més gran dels Mossos, que encara l'esperem? Entenem que aquest Govern està en una situació límit, que avui la Generalitat té menys competències que les que tenia abans del 155, i que està sota vigilància econòmica de l'Estat. Però pensem que es podien haver fet polítiques molt més d'esquerres. El Govern ha de poder garantir la vida de la gent, i això passa per serveis públics i per polítiques públiques en què si no pots apujar el salari mínim, perquè depèn de l'Estat, doncs garanteixes salari indirecte, per exemple amb habitatge públic o amb escoles bressol per a tothom. Però això no es fa.

Quin paper pot jugar la CUP en la pròxima legislatura?

La CUP està treballant per tenir un paper de motor de canvi, tant en termes nacionals com de garantia de drets. Però això sovint implica conflicte amb la judicatura.

“No fem un bon balanç del Govern. Es podien haver fet polítiques molt més d'esquerres”

“L'única forma de supervivència és el col·lectiu, d'aquí només en podem sortir juntes”

“Com pot ser que no hi hagi un control democràtic dels mercats financers?”

La CUP pretén jugar aquest paper central, teixint les aliances necessàries per portar a terme els elements imprescindibles que pensem que s'han de donar. En termes nacionals, la batalla per l'autodeterminació i l'amnistia. En termes de garantia de drets, el control democràtic de l'economia. La pandèmia ha posat la societat fins a un límit en què un paper com el que vol fer la CUP, del conflicte com a motor de canvi, acabarà sent central en la legislatura. Perquè qualsevol política pública que requereixi garantir drets requerirà un conflicte, segurament dinàmiques col·lectives de desobediència i una força política que les pugui liderar.

Quins seran els grans eixos programàtics per a les pròximes eleccions, tenint en compte que la pandèmia ha modificat l'escenari?

La pandèmia ha capgirat les prioritats i les necessitats col·lectives fins a punts irreversibles. Hi ha una sensació col·lectiva de por i d'incertesa, de no saber què passarà amb la vida de les persones. Però també ha posat damunt la taula que l'única forma de supervivència és el col·lectiu, que d'aquí només en podem sortir juntes. Quan estàvem confinats, les xarxes de suport o la sanitat pública van ser fonamentals. Una proposta evident és abordar els límits en termes sistèmics de les formes d'organització patriarcal i del model productiu. És a dir, la cura és imprescindible perquè la gent sobrevisqui i és una cosa que les institucions han d'assumir; no pot ser que les famílies no tinguin residències de qualitat o els nanos no tinguin escoles bressol. Tot això no pot recaure en les dones. I en termes productius no pot ser que, per exemple, a Barcelona ciutat tinguem economies basades en l'economia financera i en el turisme. Quan no hi ha turisme de què viu la

gent? Molts bars han tancat. Aquí hi ha tot un terreny. També el tema de reforçar els serveis públics, un clàssic de la CUP, o el control democràtic de l'economia. Com pot ser que els bancs, rescatats amb diners públics en l'anterior crisi, estiguin al marge de si nosaltres vivim o ens morim? Com pot ser que no hi hagi un control democràtic de mercats com el de l'habitatge o el financer? I també hi ha els dos vectors de batalla nacional, com són el dret a l'autodeterminació, que ha de ser una batalla democràtica, i l'amnistia, que ha de ser un marc que el moviment independentista adopti.

Moltes de les coses que planteja tindrien un cost econòmic, en un moment de reducció dels ingressos de les Administracions i de creixement disparat del deute. És imprescindible una reforma fiscal progressista?

Obviament. Hi ha una crisi econòmica brutal, però no tothom s'està empobrint. Les grans fortunes s'han enriquit, els fons d'inversió o les empreses d'economia financera han fet més calés que mai i Endesa ha repartit els dividendes més alts de la darrera dècada. És absurd que aquesta gent no pagui més impostos. Podem parlar del de successions i del de patrimoni, però no ens caldrien si es posessin més impostos a les grans empreses, però aquí hi ha un escull i és que des de la Generalitat no hi ha sobirania per modificar determinats impostos. Ara mateix és una batalla estatal, i això és un problema, perquè segurament a Catalunya hi ha un sentit comú que faria més senzill que es poguessin aprovar aquest tipus de mesures. En tot cas, hi hauria moltes més coses a fer, perquè en els darrers pressupostos de la Generalitat no es van fer ni la meitat de coses que es podien haver fet en termes de fiscalitat i de repartiment

MIGUEL VELASCO ALMENDRAL

Entrevista **Mireia Vehí**

de la riquesa. O qui té més paga més i les grans empreses retornen a la comunitat la riquesa que fan, o no ens sortirem.

Creu que s'imposa un nou sentit comú que defensa les remunicipalitzacions, la reversió de les privatitzacions o la regulació dels lloguers, i que pot ser una oportunitat per als partits d'esquerra?

És una de les coses bones que ha deixat la pandèmia i es vincula amb la idea que la gent té clar que d'aquí en sortirem juntes. És obvi que hi ha coses que no poden estar exemptes de la garantia de drets. Estem anant a una situació en què o posem per sobre que hi ha drets que són fonamentals i han de ser per a tothom, i per tant s'ha de poder gaudir de casa, aigua i menjar sense haver-hi d'invertir tres quarts del sou, o no hi ha molta via per on sortir d'aquí.

Precisament sobre la regulació dels lloguers pesa l'amenaça d'una possible actuació del Tribunal Constitucional.

El TC s'ha convertit en la tercera cambra legislativa de l'Estat i, per tant, pot passar de tot amb la llei. L'aparell judicial de l'Estat està independitzat del govern de torn. El PSOE i Podemos poden tenir unes determinades iniciatives polítiques, però no hi ha control de l'alta judicatura ni dels aparells de l'Estat, com l'Exèrcit o la Policia. I això vol dir que per molt que el Govern tingui bona voluntat en relació amb la llei, és possible que el TC la tombi. A partir d'aquí, i tenint en compte que el PSOE tampoc té voluntat política perquè hi hagi una resolució democràtica del conflicte de l'autodeterminació, pensem que no hi ha cap altre carril per avançar que la tesi del conflicte. Si el TC tomba la llei, la qüestió no només

“O les grans empreses retornen a la comunitat la riquesa que guanyen o no ens sortirem”

“Pensem que no hi ha gaires més vies que generar conflictes amb l'Estat”

és defensar la sobirania parlamentària, sinó guanyar drets. I això s'ha de fer institucionalment, però també mitjançant la desobediència civil. Si et suspelen les polítiques d'habitatge, el que has de fer és defensar-les. La tesi del conflicte té el problema que cada cop necessites més gent per fer desobediència, però cada cop en tindràs més si el missatge que es dona és que tu defenses drets. I és cert que també té molts costos repressius, però això cau des del moment en què amb la inacció política la repressió no s'ha aturat.

Aviat farà tres anys de l'1-O. Ara mateix la República catalana queda lluny i no hi ha una estratègia unitària de l'independentisme per assolir-la. L'opció de la CUP passa per mantenir el conflicte amb l'Estat espanyol?

Aquí s'ha de poder votar si la gent vol viure a la República catalana o no, i al davant no hi pot haver un Estat amb una paret, independentment del govern que hi hagi, perquè el PSOE i Podemos tampoc han estat capaços de posar un referèndum damunt

de la taula, quan és senzillíssim. La CUP diu que hem de continuar exigint una resolució democràtica del conflicte, però alhora passem pantalles. Mai hem confiat en la taula de diàleg, però ja vam dir a ERC que hi seríem si aconseguien que s'hi parlés d'amnistia i dret a l'autodeterminació. Però això no ha passat, sinó que a més la repressió ha augmentat. Ara mateix l'única via que tenim per avançar és la tesi del conflicte. Que té molts costos, però també en té la inacció política. Pensem que no hi ha gaires més vies que generar conflictes amb l'Estat, amb elements que expliquin a la gent que l'independentisme és garantia de drets. Cal explicar a la gent que la conquesta de drets requereix conflicte, com en qualsevol altre lloc.

La pandèmia ha evidenciat la dependència turística de Barcelona i altres zones catalanes. És una oportunitat per repensar l'activitat? Cap a on?

El problema de l'economia del turisme és que gairebé és un monocultiu. I ens trobem amb sous molts baixos, amb una concentració de la riquesa en poques mans i que, a més, hi ha molt pocs llocs on la dinàmica sigui respectuosa amb el territori. El turisme pot ser una de les fonts de riquesa col·lectiva, però que sigui amb garanties laborals, amb una relació sana amb el territori i que no sigui com una bomba atòmica que expulsi la gent de la ciutat perquè els lloguers pugen... Ara mateix és una economia extractiva, que arrasa territoris i comunitats.

Nissan, Continental, Saint Gobain... Sembla que vivim una desindustrialització accelerada. Què plantegen en aquest àmbit?

Marxen empreses amb la dinàmica de maximitzar beneficis sense cap contraprestació, quan en molts casos han rebut milions públics. Com és que poden marxar sense tornar ni un duro i no se'ls pugui exigir res? Cal una política industrial amb cara i ulls que plantegi una dinàmica en què les empreses no siguin de sucre, sinó que hi hagi una política impositiva i unes determinades condicions si s'instal·len aquí. Una de les solucions amb la Nissan, per exemple, hauria estat que la planta passés a mans públiques. Per què la Generalitat no assumeix una política de tenir instal·lacions públiques o de consorcis publicoprivats però on l'Administració tingui capacitat d'incidència? O per què no s'inverteix en I+D industrial i es potencia empreses catalanes? El problema és quan només decideix el capital privat sobre què produeix, quin sou es guanya i quan marxa.

La CUP defensa la creació d'una banca pública. La integració entre Caixabank i Bankia és una oportunitat perduda?

Hem estat molt crítics amb la fusió, per diverses coses. Cada cop hi ha una concentració bancària més gran, i això, que genera un oligopoli, és un perill, perquè si cauen, les conseqüències les paga la ciutadania. Bankia era un 61% propietat pública, després que es rescatés per la mala gestió, però no es van tornar els diners a la ciutadania i s'ha venut per quatre duros a La Caixa. Hi ha una política pública pensada i orquestrada de continuar fent un espoli de recursos públics cap a les economies financeres privades i això és gravíssim. Demanem una banca pública perquè pensem que hi ha d'haver un control democràtic de l'economia, que ha d'estar al servei de les persones, i l'interès públic es garanteix amb propietat pública. Sense el control democràtic de l'economia, el capital privat i financer no respon a les necessitats de la gent.

Podemos havia defensat una banca pública. En les qüestions estructurals, va acumulant derrotes dins el Govern espanyol?

El PSOE té les carteres dures, com Economia, Interior, Hisenda o Sanitat, que ara té una importància cabdal, i Podemos fa la política tova. La sensació és que no els està anant gaire bé. No dubto que intenten fer política pública d'esquerres, però estan en una situació en què és quasi impossible. La dinàmica és perversa, però el que fan és avalar que el Govern sigui de progrés, quan la política pública en termes pràctics no està sent d'esquerres. A més a més, hi ha l'extrema dreta i crec que es compra el seu relat. Al Congrés i a Madrid hi ha la lògica sistemàtica que no es parli del rei, que no es puguin investigar escàndols de corrupció, que no hi hagi forma de fer una feina de fiscalització de poders públics, però en canvi fa uns dies Vox va poder presentar una proposició de llei per il·legalitzar partits independentistes i la Mesa la va deixar passar. Li estan regalant a l'extrema dreta la batalla cultural, i això té molt a veure amb aquesta idea de Govern de progrés. Perquè el PSOE sovint s'encara amb Vox i, és clar, qualsevol és comunista al costat de l'Abascal, tot i tenir una pràctica política de dretes.

“Cal explicar que la conquesta de drets requereix conflicte, com en qualsevol altre lloc”

“El problema és quan el capital privat decideix què produeix, quin sou es guanya i quan marxa”

Mireia Vehí a la seu de la CUP, durant l'entrevista a 'El Quinze'.

MIGUEL VELASCO ALMENDRAL

Las medidas de Ayuso llegan tarde y no bastarán

La pandemia tomó una dirección preocupante en Madrid a partir de la primera semana de agosto. La maquinaria debería haberse activado entonces

Alberto Sicilia
MADRID

Acaban de entrar en vigor las medidas anunciadas por el Gobierno de la Comunidad de Madrid para frenar la pandemia, pero llegan demasiado tarde, son arbitrarias y no serán suficientes. Vayamos por partes:

✓ La pandemia se torció en Madrid hace ya un mes y medio

La pandemia tomó una dirección preocupante en Madrid desde la primera semana de agosto. En el gráfico 1 se puede ver el número de casos por 100.000 habitantes en la Comunidad de Madrid (línea amarilla) y en el resto de España (línea azul). Toda la maquinaria para luchar contra la pandemia debería haberse puesto en marcha entonces. En especial, los tres pilares fundamentales: atención primaria; pruebas PCR con resultados en un máximo de 24-48 horas; y rastro inmediato de los casos positivos.

✓ Madrid no está así porque sea “un centro de comunicaciones”

El Gobierno madrileño sostiene que la razón por la que Madrid está mucho peor que el resto del país es “porque se trata de la capital y centro de comunicaciones del país”. En el gráfico 2 se puede ver la incidencia en

la Comunidad de Madrid y en el Gran Londres. Parece difícil defender que la región del Gran Londres –que contiene al aeropuerto de Heathrow– es un nodo de comunicaciones menos importante que Madrid.

✓ El número de hospitalizados por covid en Madrid lleva más de seis semanas creciendo [Ver el gráfico 3]

✓ En ese tiempo, el número de personas ingresadas en las UCI de Madrid se han más que triplicado [Ver el gráfico 4]

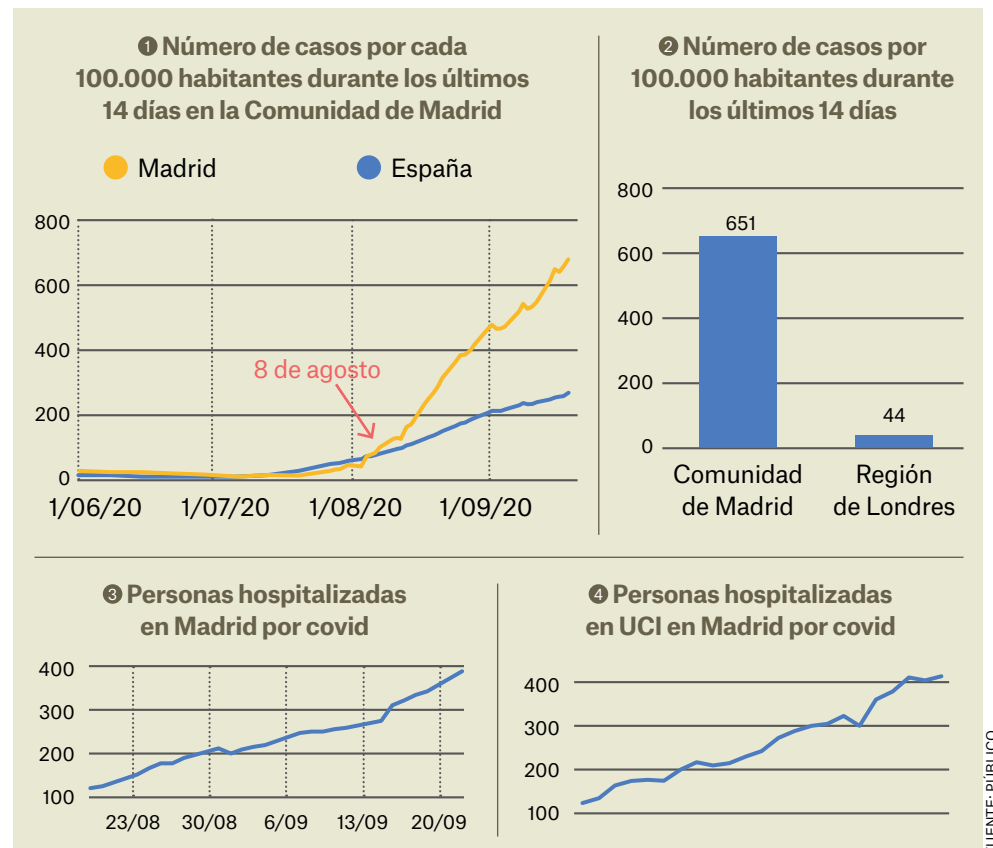
✓ Las medidas de restricción son muy arbitrarias

Para que cualquier medida gubernamental frente a la pandemia sea efectiva, es esencial que los ciudadanos la entiendan y la apoyen. La decisión de restringir el movimiento en 37 zonas sanitarias básicas mientras sigue la normalidad en el resto de la región parece difícil de justificar atendiendo solo a los datos. Por ejemplo: ¿por qué se aplican solo a barrios de la zona sur cuando zonas del distrito centro tienen incidencias muy similares? La comprensible sensación de discriminación que se siente en los barrios más humildes hará que estas medidas sean muy difíciles de aplicar.

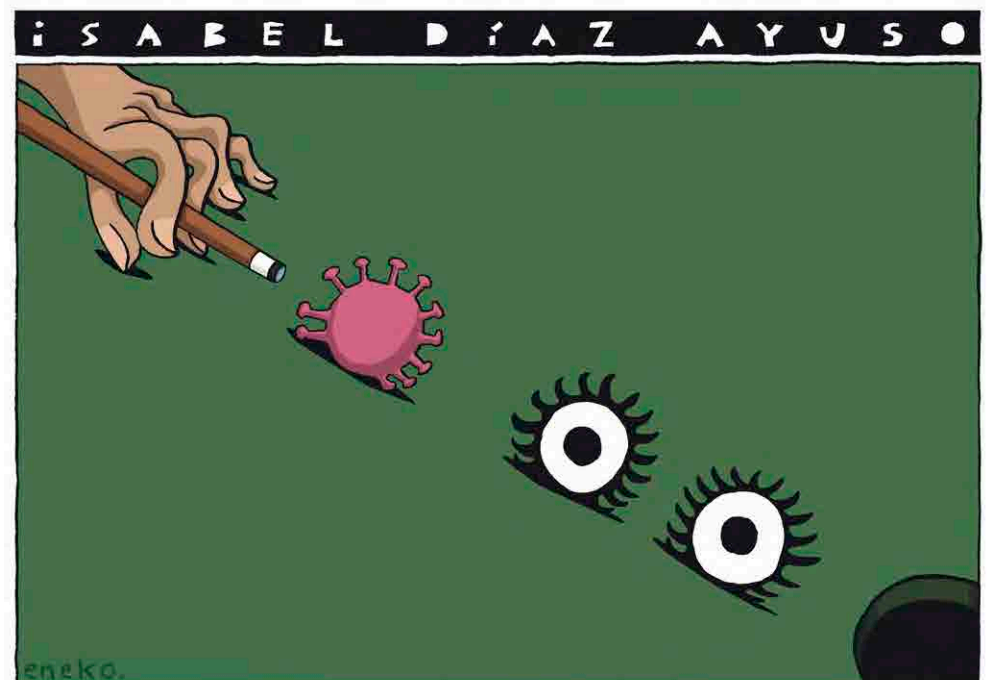
✓ Las medidas no son claras

Otra condición necesaria para que una serie de medidas sean efectivas es que sean fáciles de entender para la ciudadanía. Las restricciones en Madrid se aplican sobre *zonas básicas de salud*, no sobre *distritos* de la ciudad. Pero, ¿acaso alguien conoce cómo se llama la *zona básica* donde vive y las calles que abarca?

✓ Este tipo de medidas demasiado graduales nos pueden llevar a un escenario más complicado en términos sanitarios y más costoso

El dibuix de l'Eneko

¿Acaso alguien conoce cómo se llama la ‘zona básica’ donde vive y las calles que abarca?

A la larga, las medidas graduales suelen ser más perjudiciales que las contundentes

El Gobierno de la Comunidad de Madrid ha anunciado que revisará las medidas “dentro de dos semanas”. Es cierto que es imposible evaluar antes su efecto –pues el virus tiene un tiempo de incubación–. Pero si algo nos ha enseñado esta pandemia es que las medidas graduales suelen ser, a la larga, mucho más perjudiciales que las medidas contundentes. Estas pueden hacer mucho a corto plazo, pero, si se descontrolan los contagios, al final acabarán siendo igual de necesarias y se deberán mantener por mucho más tiempo.

Entrevista **Pilar Aparicio**

Pilar Aparicio, directora general de Salud Pública, Calidad e Innovación

“La llegada de otras enfermedades respiratorias puede saturar nuestros servicios sanitarios”

Pilar Aparicio

Directora general de Salud Pública

La directora general de Salud Pública advierte sobre las complicaciones de la covid-19 asociadas al otoño. Recomienda que la limitación de contactos en los colegios se extienda a las actividades de niños y niñas fuera de los centros

Marià de Delàs
BARCELONA

La directora general de Salud Pública del Gobierno español vive la pandemia bajo la tensión inevitable de recomendar medidas que pueden “dañar a sectores productivos, con lo que eso significa”, porque en caso contrario, explica, “el daño puede ser mucho mayor”. **Pilar Aparicio**, que es especialista en Medicina Interna y a lo largo de su vida ha trabajado en investigación aplicada a la epidemiología en diferentes países, así como en tareas asistenciales en hospitales y en la formación de especialistas en Salud Pública, es una persona clave en el equipo del ministro Salvador Illa en el Ministerio de Sanidad. No esconde, en la entrevista concedida a *El Quinze*, que la situación actual de pandemia es “superdifícil”. Lo ha sido “en cualquiera de los momentos”, pero ahora las cifras de contagios se disparan de nuevo, cuando casi se daba por hecho que la epidemia se encontraba bajo control.

¿En qué punto nos encontramos? ¿Con qué hipótesis trabajan para los próximos meses?

Con este virus, del que todavía desconocemos tantas cosas, trabajar con hipótesis a medio y largo plazo es complicado. Estamos en un marco de incremento de casos en muchos países europeos, y en el nuestro se están produciendo ya desde hace semanas de una forma muy intensa. Inicialmente empezó con situaciones que podían ser complicadas, como la recogida de la fruta, el verano, los contactos sociales, la movilidad... Actualmente, con la vuelta a la actividad regular, a los encuentros familiares y sociales en las ciudades de origen, con la vuelta al trabajo y a las escuelas... A lo que hay que añadir la llegada del otoño con otras enfermedades respiratorias, que pueden hacer más difícil no solamente el diagnóstico diferencial sino que pueden saturar nuestros servicios sanitarios. La movilidad es muy grande. Tenemos ciudades con una densidad de población tre-

menda. La respuesta que hay que dar ha de ser con mucho refuerzo de los servicios de atención, tanto de salud pública como de atención primaria.

Los centros educativos están abiertos. ¿Se ha hecho bien el retorno al cole?

Se trabaja sobre la vuelta al *cole*, creo recordar que desde el mes de abril, tanto con el Ministerio de Educación como con las comunidades autónomas. Eso implicaba una preparación importante en cuanto a los espacios, su organización, la disponibilidad de más personal docente... Es evidente que existe transmisión comunitaria, y cuantos más casos haya en la comunidad o en el barrio es más fácil que se puedan dar entre los niños o entre el propio personal docente. Es pronto todavía para ver el efecto. Se dan los primeros casos, hay clases enteras que deben hacer cuarentena. Afortunadamente hay pocos que hayan obligado a cerrar centros enteros.

¿Han detectado cosas que se estén haciendo mal? Hay gente que tiene miedo.

Nosotros no podemos llegar a cada centro educativo. No es nuestra competencia. Lo que vamos a ir reflejando son los brotes que se puedan producir. Me refiero a los casos de transmisión que se hayan dado dentro del colegio, no fuera, que es lo que nos va a indicar si podemos mejorar las actuaciones para que esos colegios sean lugares lo más seguros posible. Sí que hay un tema que hemos detectado y en el que hemos de insistir más, y es que si en los *coles*, sobre todo con los más pequeños, intentamos que se formen clases burbuja, en las que el contacto queda muy limitado a esa clase, que eso se pueda plantear también fuera del *cole*. De poco sirve tener una clase burbuja si luego a la salida del *cole* en los parques infantiles se juntan niños de diferentes clases, o niños y padres y madres de diferentes escuelas.

A menudo se elogia la capacidad de respuesta demostrada por nuestro sistema de salud, pero de hecho las cifras de contagio son mayores aquí que en cualquier otro país de Europa. Eso es contradictorio, ¿no?

Somos un país en el que, por sus propias características, pero también por ser uno de los primeros afectados en Europa, hemos tenido una circulación del virus muy intensa, que hizo un confinamiento muy intenso también durante el estado de alarma, la verdad, con medidas muy duras para todo el conjunto de la población, que se asumieron de forma admirable, pero que tampoco permitieron que el virus se eliminara totalmente. El virus circulaba prácticamente en todo el territorio. Eso, con nuestras condiciones sociales y de mo-

vilidad, junto a otras de vulnerabilidad social, ha hecho que se multiplique. Tenemos una capacidad importante tanto a nivel hospitalario como de atención primaria, pero veníamos de una época difícil, con unas limitaciones en recursos humanos e inversiones, particularmente en la atención primaria y en salud pública, que han hecho que nuestra respuesta no fuera todo lo fuerte y potente que nos hubiera gustado.

¿Y a qué se debe lo que está ocurriendo en Madrid?

La situación en Madrid, como en diferentes comunidades, por diferentes motivos, va teniendo intensidades diferentes en la evolución de la epidemia. En Madrid, con la vuelta a la normalidad, con unas características de densidad de población, de movilidad, de transporte, el control de la situación se ha complicado. Es cierto que Madrid viene reclamando servicios de atención primaria y de salud pública más potentes desde hace tiempo, y todos esos factores inciden en la situación actual.

La restricción de movimientos ordenada para sectores de la población ha provocado protestas. Se ha denunciado el trato discriminatorio dado a la población más pobre y a la clase trabajadora. ¿Qué opinión le merecen esas críticas?

Sin entrar en el detalle de una comunidad autónoma concreta, nosotros siempre hemos defendido que se puedan tomar medidas muy específicas cuando se detecta en una zona determinada un incremento de la transmisión del virus. Es cierto que esas medidas se toman de forma integral, es decir, no solo de restricción de movilidad. Han de tener también un refuerzo con el diagnóstico, con cribados selectivos, facilitando el aislamiento a personas que no puedan permanecer en cuarentena, por las condiciones de vida con más personas en un domicilio específico... En esta etapa se está intentando evitar confinamientos masivos de forma generalizada.

Desde Catalunya se expresaron a menudo quejas debido a la recentralización de competencias en el ámbito sanitario. ¿No habría resultado más práctico afrontar la situación con la estructura preexistente y no crear una nueva?

No se creó una estructura nueva. Creo que las comunidades autónomas nunca perdieron sus competencias sanitarias. Lo único que se intentó obtener fue una acción muy coordinada. La movilidad tenía que estar muy restringida y para ello se necesitaba un estado de alarma, para limitar la movilidad de los ciudadanos, que es un derecho fundamental. Es cierto que ha habido un período de tiempo en el cual las comunida-

des han ido ajustando cada una su situación, pero también que desde ellas mismas se pidió que estas acciones fueran coordinadas, y por eso desde el Consejo Interterritorial, el órgano que agrupa y coordina a todos los consejeros de Sanidad y al Ministerio de Sanidad, se han ido tomando desde mediados de agosto diferentes medidas, que son de obligado cumplimiento para todas las comunidades.

Pero a menudo se recurrió al argumento de que "el virus no conoce fronteras", o al de que "esto lo hemos de resolver todos juntos". ¿En qué medida se puede pensar que las discrepancias políticas restaron eficacia a las políticas estrictamente sanitarias?

Creo que tener un Estado como el nuestro, con una gran descentralización, que acerca los servicios a la ciudadanía, es un elemento muy importante, que facilita la respuesta en cada uno de los territorios y que la ajusta a sus características sociodemográficas. En una situación como la que hemos vivido, la unidad y la respuesta unitaria, para responder todos de la mejor manera posible, era también importante, pero quiero señalar que en el conjunto del Sistema Nacional de Salud las diferencias políticas han quedado muy minimizadas.

En coherencia con este criterio, a nivel europeo, ¿no harían falta políticas más comunes o algún tipo de mando único europeo?

Sería complicado, porque la situación de los distintos países europeos es muy diferente. Las características sociodemográficas de los países que componen la Unión Europea son diversas. Es cierto que el ECDC, el Centro Europeo para la Prevención y el Control de Enfermedades, localizado en Estocolmo, ha ido sacando a lo largo de la epidemia una serie de guías, protocolos que han permitido dar una respuesta de forma más coordinada, creo que con debilidades, como por ejemplo algunas de las compras conjuntas que se intentaron hacer al principio de la epidemia, pero un buen ejemplo sobre la coordinación en Europa está siendo toda la actividad relacionada con la compra conjunta de vacunas para la covid-19, que está garantizando, de alguna forma, no solamente el acceso rápido para todos los ciudadanos europeos, sino que lo hace de forma equitativa.

A propósito de las vacunas, se suceden anuncios sobre su inminencia, también procedentes del Gobierno español. Informaciones posteriores provocaron una cierta decepción.

El Gobierno hizo un ejercicio de transparencia sobre el ensayo clínico. Hubo un

efecto adverso, que se produjo a las pocas semanas de haberse iniciado el ensayo con una de las vacunas que prometía estar antes, pero se ha podido estudiar bien el alcance de ese efecto, y ya está de nuevo en marcha. En principio parece que no va a haber alteraciones en los ritmos que se esperaban para esta vacuna, que puede estar disponible a finales de diciembre o a principios del primer trimestre del año próximo. Y además creo que hay otras alternativas que a lo largo del año 2021 van a estar disponibles.

No está claro, al parecer, que las personas que han superado la enfermedad hayan quedado inmunizadas. ¿Confía en que la vacuna tendrá mayor eficacia que la propia superación de la enfermedad?

Depende mucho no solo de la respuesta inmunitaria de cada individuo, sino también de la carga que haya tenido de la enfermedad. No hay todavía estudios concluyentes, pero lo que sí que es evidente es que la propia enfermedad produce inmunidad y que existe un período de tiempo en el que uno sí está protegido. En este sentido se trabaja para que las vacunas puedan tener elementos que favorezcan y multipliquen la capacidad de respuesta del organismo frente a ese virus. Tendremos que ir viendo las diferentes vacunas para ver su nivel de efectividad, pero el hecho de que puedan producir ya una defensa suficiente para un período de tiempo creo que es una herramienta fundamental para el control de la transmisión de la epidemia.

La gripe llegará como cada año. ¿Cómo evitar la confusión con la covid-19 y el pánico que puede producir?

Aquí hay varios elementos. Por una parte, las medidas de protección frente a la transmisión de este virus de alguna manera son

muy similares a las de cualquier virus respiratorio y, en ese sentido, la reducción de contactos, el lavado frecuente de manos, las mascarillas..., van a favorecer, probablemente, que haya una disminución de la propia gripe. Eso lo hemos visto también en el otro hemisferio, que ya han sufrido la coincidencia de las dos epidemias. Por otra parte, tanto desde las comunidades autónomas como desde el ministerio se va a potenciar muchísimo la vacunación de la gripe para alcanzar sobre todo a aquella población vulnerable que puede sufrir los efectos tanto del SARS como de la propia gripe de forma más grave. El ministerio ha comprado casi cinco millones de dosis adicionales a las que compran las comunidades para reforzar esa vacunación.

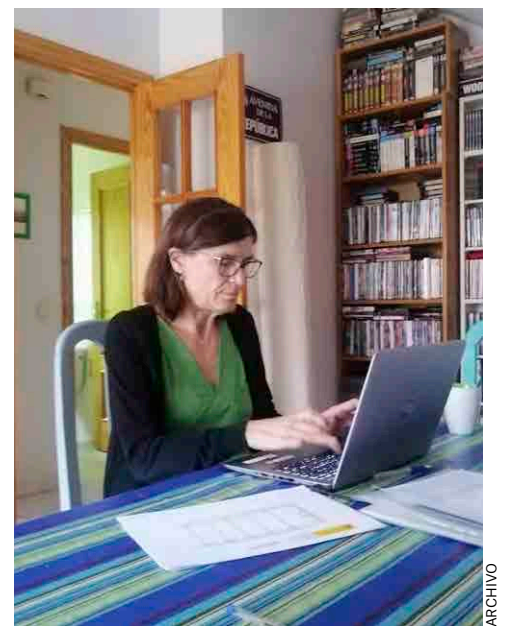
Las residencias de ancianos han mostrado seguramente la parte más dura y cruel de esta pandemia. ¿Qué cree que hay que hacer con esos centros? ¿Hay que cambiar de modelo?

Efectivamente han sido uno de los sitios en los que se ha vivido con mayor crudeza. Digo uno de los sitios porque ha habido centros hospitalarios en los que, de verdad, la tensión ha llegado también a extremos de gran dureza. Tendremos que ver en qué condiciones están esos centros residenciales para que sean las mejores posibles, y la situación en la que están también los trabajadores de estos centros. Es una tarea pendiente. También es cierto que somos un país en el que tenemos una esperanza de vida muy grande y, en ese sentido, nuestra población de personas mayores es mucho más alta que en otros países y es en su mayor parte población vulnerable. No cabe duda de que esta afectación demuestra una fragilidad importante en un tema tan primordial como es el cuidado de nuestros mayores.

“Las diferencias políticas en el Sistema Nacional de Salud han quedado muy minimizadas”

“Las comunidades autónomas no perdieron nunca sus competencias sanitarias”

“Se espera que la vacuna pueda estar disponible a finales de este año o a principios del próximo”

Denegada la baja laboral a numerosos docentes vulnerables

Profesores con patologías de riesgo 3 según la escala del Ministerio de Sanidad se ven forzados a ir a trabajar. Riesgos laborales considera que la distancia de seguridad es suficiente para protegerlos

Maria Rubio
BARCELONA

El nuevo curso escolar en época de coronavirus ha superado ya la segunda semana, mientras se mantiene a la expectativa de ver si los centros educativos actuarán de amplificadores de la pandemia. Esta incertidumbre preocupa, y mucho, a los docentes que se relacionan cada día con los estudiantes y que aseguran que los grupos burbuja son, en la práctica, muy difíciles de mantener. En el foco están sobre todo aquellos que tienen o han sufrido alguna patología de riesgo y que se hallan más expuestos a la covid-19. Aunque llevan en contacto con el Departament d'Educació desde antes de verano, muchos han sido enviados a los centros a trabajar denegándoles la baja laboral, lo que supone exponerse a varias clases con ratios de entre 20 y 30 alumnos.

“Sufrí una hepatitis autoinmune fulminante y me tuvieron que trasplantar el hígado hace siete años. Esto quiere decir que estoy inmunodeprimido”, explica Eduard Millan, profesor del Instituto Joan Ramon Benaprès de Sitges. Para Millan, coger la covid-19 es sinónimo de tener complicaciones más graves, tal como le reconoció el servicio de riesgos laborales del Departament el 10 de septiembre, cuando se le notificó que era considerado trabajador de riesgo 3. Aun así, cuando Millan fue al CAP para hacer los trámites, se encontró con que el médico se la denegaba: “Me dijo que las instrucciones eran muy claras. Solo se

Una clase de infantil de la Escola Catalònia de Barcelona.

Alumnos con mascarilla salen del aula. El curso supera la segunda semana, aún con la incógnita de cómo influirá la apertura de los centros en el devenir de la pandemia.

daban bajas por vulnerabilidad ante la covid-19 a docentes de primaria e infantil”.

Según el Ministerio de Sanidad, las personas con riesgo 3 pueden trabajar “sin contacto con personas sintomáticas”. De hecho, Educació considera que en el ámbito escolar “no hay contacto directo con casos covid”: “La escuela, a todos los efectos, tiene un riesgo similar a la población general. Si un niño presenta síntomas o es sospechoso, hay que aislarlo siguiendo los protocolos para que no sea atendido por personal de riesgo”, apuntan fuentes de la Generalitat a *El Quinze*. “El mantra de mascarillas, manos limpias y distancia de seguridad no se puede cumplir en las aulas, porque las ratios son muy altas”, reza el portavoz nacional de la Ustec, Ramon Font, quien cree que Educació no se atiene a la realidad. Este sindicalista recuerda que el Departament no está repartiendo mascarillas FFP2 a los profesores, si no mascarillas higiénicas “UNE-0065/2020”, que no son consideradas equipos de protección individual (EPI).

Hasta ahora, lo único que se le ofreció a Millan fue la baja por ansiedad, que tam-

bién padece por el estrés que sufre ante la exposición al virus. “El problema es que las bajas comunes y las de incapacitación por accidente laboral, como las de la covid-19, no tienen la misma cobertura laboral”, advierte Noe Simarro, delegada de la CGT Ensenyament, quien explica que, en caso de que un trabajador fallezca, por ejemplo, la cuantía que recibe la familia a modo de compensación desde la Administración es menor. Hasta el cierre de este reportaje, este docente ha estado dando clases.

También le ofrecieron la baja por ansiedad a Isabel –nombre ficticio–, quien a las puertas del verano firmó la declaración de responsabilidad que Educació repartió a todos los docentes puntualizando que sufría una enfermedad pulmonar crónica. Entonces, el Departament se puso en contacto con ella reconociéndola como persona de riesgo y recomendándole que no asistiera al centro educativo en el momento en que la Generalitat empezó a abrir colegios para atender algunos alumnos.

El 26 de junio, Isabel supo a través de una comunicación de Educació que éste

MIQUEL CODOLAR-ACN

Los cuatro rangos de riesgo de Sanidad

El Ministerio de Sanidad estableció una división de cuatro categorías de riesgo para las personas con patologías crónicas. Las personas de riesgo 1 no precisan de adaptaciones ni cambios de puesto, mientras que las de riesgo 2 también pueden continuar su actividad laboral, aunque en caso de que se expongan a personas sintomáticas deben ir con EPI adecuadas. En el caso de las de riesgo 3, no deben estar nunca en contacto con individuos sintomáticos, y en caso de que esto sea imposible de cumplir, se les debe tramitar la baja. El riesgo 4 indica que el trabajador precisa un cambio de puesto de trabajo o una baja laboral. Cada trabajador será considerado de un rango u otro en función del riesgo de exposición en el trabajo.

había contratado a cinco empresas privadas para la prevención de riesgos para evaluar “el gran volumen de personas a atender”. El sindicalista Ramon Font critica el enorme déficit de trabajadores públicos en el mundo de la prevención laboral, que se está acusando más en tiempos de pandemia: “Se puso el acento en abrir los centros en vez de prevenir estas situaciones”.

Tiempo después, cuando Isabel recibió el informe sobre su caso, vio como, por el contrario, fue considerada “apta para trabajar”: “Los informes de diversas mutuas eran los mismos. Se decía que con el uso de mascarillas FFP2 y las distancias de seguridad requeridas en los centros ya podíamos ir a trabajar”. Isabel se puso en contacto con la Agrupació de Docents i Personal de Suport Educatiu en Risc (Adipse), con más de 200 profesores vulnerables a los que también se les estaba denegando la baja laboral, muchos de los cuales se han puesto en contacto con este periódico. Al ver que era una situación tan repetida, decidió denunciar: “Pasé mucha ansiedad y estrés. Yo amo muchísimo a mi trabajo, pero por delante va la salud”.

De momento, la jueza que lleva el caso ha dictaminado medidas cautelares y ha permitido que Isabel no acuda al centro presencialmente hasta que haya una sentencia firme: “En lenguaje ordinario, diríamos que los están enviando al matadero. En lenguaje jurídico, diríamos que esta forma de actuar vulnera su derecho fundamental a la vida y a la integridad física”, explica el abogado Carles Alonso, defensa de Isabel. Alonso asegura que, a partir de este caso, maestros de Madrid y de Castellón están abriendo otras causas judiciales: “Hay que recordar que en Madrid tienen niveles de riesgo altísimos. Si se admite la argumentación del caso de Isabel, se estará posibilitando la protección de todos los docentes en riesgo”.

Dudas entre las embarazadas

Los docentes con patologías de riesgo no son los únicos que temen poner los pies en la escuela. Las profesoras embarazadas tampoco tienen claro cuáles son los riesgos reales para ellas si padecen la covid-19, ni ellas ni la comunidad científica. De momento, los escasos estudios apuntan a que “las embarazadas no parecen tener una mayor susceptibilidad para contraer la infección ni para presentar complicaciones graves”, aunque en otros más amplios en gestantes con otros tipos de neumonía vírica se ha evidenciado que “existe un riesgo incrementado de parto prematuro, crecimiento intrauterino retardado (CIR) y pérdida de bienestar fetal intraparto”, según indica el protocolo de actuación del Hospital Clínic de Barcelona para la covid-19 en embarazadas.

Marina, una profesora interina embarazada que también prefiere no dar su nombre real, hizo la encuesta de la Generalitat

Ramon Font: “El mantra de mascarillas, manos limpias y distancia no se puede cumplir”

Carlos Alonso: “Esta forma de actuar vulnera su derecho a la vida y a la integridad física”

Isabel: “Se decía que con el uso de mascarillas FFP2 y las distancias ya podíamos ir a trabajar”

en junio así como la hizo Isabel. “Entonces estaba de muy poco, ni tan solo lo sabía la familia. No me gustó tener que decirlo en la encuesta, porque ese año me jugaba la reclamación en el instituto”. La docente explica que las mujeres interinas embarazadas, al tener que pedir una baja de maternidad después del parto, tienen muchas más dificultades para que el centro las reclame y puedan alargarse en su plaza un año más: “Esto a los hombres no les pasa”.

Aun así, Marina se la jugó y lo hizo constar, ya que una trabajadora embarazada también está reconocida como empleada vulnerable, aunque de riesgo 1 según Educación. En junio fue reconocida como tal, pero, llegado septiembre, después de haberse puesto en contacto con el servicio de riesgos laborales sin éxito, Marina fue a trabajar: “Cuando me incorporé a las reuniones, vi que me tocaba entrar a seis grupos de alumnos diferentes. Me asusté”. Luego, el Departament le comunicó que o

se le adaptaba el lugar de trabajo o debería tramitarse una baja: “Los institutos no están previendo clases telemáticas. Como no llegaba la baja laboral, mi director me envió a casa y ahora estoy esperando a que me la confirmen. El centro tuvo que empezar sin profesor de substitución”.

Marina se puso en contacto con otro centenar de docentes embarazadas que se están organizando, dado que su situación de *stand by* también se está haciendo muy común. Aun así, todo parece apuntar que, igual que el resto de profesores con riesgo 3, ya hay casos de docentes a las que se les está denegando bajas. Esta es la situación de Marta C.: “Llevo tres días durmiendo fatal y más angustiada que nunca”, explica. Tras saberlo, se puso en contacto con el Institut Català d’Avaluacions Mèdiques (ICAM), quien le informó que, manteniendo las distancias de seguridad en el aula, podría trabajar sin riesgos: “No hay suficientes datos como para determinar que no seremos un caso grave si enfermamos, o que no habrá secuelas para nuestros hijos”, reclama. Por el momento, Marta C. también deberá ir a trabajar.

Teletrabajar no es una opción

Por el contrario, la profesora Marta Muñoz, que padece una cardiopatía, sí pudo tramitar una baja al ser reconocida como trabajadora de riesgo 4: “Mi médico me dijo que si pillaba el virus me iba a la UCI, y que mejor no pusiera a los médicos de cuidados intensivos en el dilema de tener que decidir salvarme a mí o a otra persona más sana”, dice entre risas. Muñoz acentúa que entiende los problemas de gestión dada la situación, pero en su caso preferiría poder trabajar desde casa, algo que no han previsto la mayoría de centros: “Vale, me tengo que cuidar, no puedo hacer esfuerzos, pero no estoy convaleciente después de una operación. Puedo trabajar”.

MIQUEL CODOLAR-ACN

Alumnos con mascarilla dentro del aula en la Escola Catalònia.

Alumnes amb necessitats especials, al límit pel virus

El virus posa en perill els avenços que s'havien fet a Catalunya per aconseguir l'educació inclusiva en els darrers deu anys. Familiars reclamen mesures perquè els seus fills no perdin el dret a l'educació

Paula Ericsson Navarro
BARCELONA

La tornada a l'escola ha estat difícil per a tots els alumnes, però ha presentat més entrebancs per a aquells que ja en tenien abans que la pandèmia arribés: els alumnes amb necessitats educatives especials i amb necessitats específiques amb suport educatiu. El primer grup està constituït per menors amb discapacitats físiques o intel·lectuals, malalties greus, trastorns de conducta greu o amb problemes de salut mental. Al segon s'hi inclouen alumnes amb risc d'abandonament escolar, amb problemes socioeconòmics o d'aprenentatge. Tot i que el decret 150/2017, aprovat pel Parlament de Catalunya, assegura que la Generalitat ha de treballar per garantir una escola inclusiva, famílies i pedagogs no veuen els efectes d'aquesta llei en el dia a dia, i menys durant els cursos escolars marcats per la pandèmia.

El doctor en psicologia i professor a la Universitat Autònoma David Duran assegura que "la covid-19 ha fet emergir les si-

tuacions de vulnerabilitat que ja existien", una realitat que també ha denunciat la Unesco. Un dels problemes que arrossega l'educació catalana, adverteix el psicòleg, és que "hi ha una inversió escassa en educació", cosa que de retruc afecta els col·lectius més vulnerables. "En els alumnes amb discapacitat és on es veu més clar", apunta. En aquest sentit, dels 10.396 alumnes amb necessitats educatives, 9.080 dels quals tenen necessitats educatives especials, 4.280 van a centres de titularitat pública i 6.116 van a centres privats o concertats. Ara bé, les xifres proporcionades pel Departament d'Educació no determinen de forma clara quins van a centres escolars ordinaris o per a l'educació especial. "Als centres d'educació especial hi ha una aula amb vuit alumnes, dos mestres, fisioterapeutes... Això encareix molt el preu. La gran majoria són concertats, no públics", apunta Marta Cruz, fundadora del Grup d'Ajuda Mútua Inclusiva de Catalunya (Gamin).

L'educació inclusiva vetlla per la integració dels alumnes amb necessitats diferents, i això implicaria que la majoria d'aquest alumnat –exceptuant els casos més crítics– hauria d'anar a l'escola ordinària. Segons Duran, el percentatge dels que van a centres d'educació especial a Catalunya ha augmentat respecte als que assisteixen a centres ordinaris. Aquest fenomen incrementa la segregació dels alumnes, ja que la Declaració de Salamanca de la Unesco, signada el 1994, entén que els centres d'educació especial haurien de ser centres de suport dels ordinaris, que és on s'han d'escolaritzar.

Davant d'això, tant pedagogs com familiars plantegen diverses solucions: reduir les ràtios, augmentar el personal que ajudi aquests infants i adolescents, fer que els grups siguin multinivell i adaptar el currículum perquè els alumnes amb necessitats especials se sentin inclosos en l'aprenen-

Una trentena de famílies demanen un nou centre d'educació especial a la Selva.

La majoria d'aquest alumnat –excepte els casos crítics– hauria d'anar a l'escola ordinària

Les peticions són reduir les ràtios, més personal, fer grups multinivell i adaptar el currículum

tatge de la classe. Amb l'arribada de la covid-19 a les escoles, dues de les opcions són possibles: reduir les ràtios i barrejar grups. Però tot i que ha estat possible, no ha donat els resultats desitjats.

Tal com adverteix el portaveu d'Ustec-STE's-IAC, Ramon Font, si es fan grups estables de 20, pot implicar que els especialistes d'anglès, d'educació física, de música i d'educació especial que hi ha a primària els nomenin tutors i, per tant, no puguin anar a altres grups. Això ha passat a diver-

ses escoles i ha provocat una desatenció de l'alumnat més vulnerable. "Amb la covid-19 hem tornat enrere 10 o 15 anys. Sense suport, sense res a dins de les aules, els nens van perduts, per molt que n'hi hagi 15. Si no hi ha una persona que l'ajudi a relacionar-se, un autista no en sabrà", denuncia Cruz. Aquest és el cas del Carles –nom fictici–, alumne de tercer de primària en un centre ordinari i fill de la Carme –nom fictici–. La Carme, membre de Gamin, explica que el Carles té autisme i va a una escola amb SIEI (Suport Intensiu per a l'Escolarització Inclusiva), cosa que implica que té professionals que donen suport als infants amb necessitats educatives a l'escola. Amb la necessitat actual de desdoblar els grups, la mestra del SIEI ara és tutora d'un grup bombolla i no pot entrar a l'aula. "El Carles ha perdut un recurs que ell necessitava per la inclusió a l'escola", lamenta.

La portaveu de CCOO d'Educació, Teresa Esperabé, recorda que des del sindicat havien reclamat la incorporació de 16.000 docents més per evitar aquesta situació, demanda que no s'ha complert. "Amb això es podien fer els grups bombolla i cuidar la

ALEX FREIXAS-ACN

resta de professionals”, insisteix. Per la seva part, la directora general de Currículum i Personalització, Maite Aymerich, afegeix que en la nova contractació de professorat s’han inclòs 729 professionals dedicats a l’atenció a l’educació d’aquest alumnat. Tot i això, ha reconegut que la solució de les unitats de suport intensiu dins les escoles no són la millor pràctica per aconseguir una escola inclusiva, ja que l’educació hauria de ser dissenyada per a tots els alumnes. Respecte a les xifres del 2019, en què Catalunya rebia un 1,9% de suport educatiu, un dels percentatges més baixos de l’Estat, Aymerich ho relaciona amb la pròrroga dels pressupostos.

Ara, el curs 2020-2021 vindrà marcat no només pel que passi a les aules, ja que hi haurà alumnes que no podran assistir a classe, sigui de forma puntual o fins que la situació epidemiològica trobi un equilibri. Aymerich explica que els que hagin d’estar més de trenta dies a casa rebran atenció domiciliària, la qual “és temporal”. I què passarà amb alumnes com el Carles, un noi autista que no pot seguir les classes virtualment si passa la quarantena a casa? Ay-

merich assegura que s’incentivaran les tutories i atencions individuals, que és el que reclama la Carme. De fet, durant el confinament aquesta mare assenyala que la comunicació amb la tutora va ser molt fluida, ja que responia a tots els correus treballant des de casa, però ara el seu fill no rep la mateixa atenció i la Carme no rep la mateixa informació, cosa que l’ha portat a tenir problemes de conducta. “Ell és incapaç d’explicar els neguits, no t’ho sap expressar”, lamenta.

Professors d’educació especial han estat nomenats tutors i no poden anar a altres grups

Marta Cruz (Gamin): “Amb la covid-19 hem tornat enrere 10 o 15 anys”

Ha arribat l’hora de l’ensenyament universal?

El disseny universal per l’aprenentatge és un mètode que permet que tots els alumnes de l’aula tinguin la mateixa base, i el coronavirus podria ser l’oportunitat perfecta per aplicar-lo

**P. E. N.
BARCELONA**

En una situació on el professorat arriba a poc a poc i es reparteix com pot, diversos experts defensen la implementació del disseny universal per l’aprenentatge (DUA) als centres ordinaris. “Utilitzar el màxim de mecanismes per implicar l’alumnat per al seu aprenentatge, diversificar al màxim la manera com els docents donen la informació als alumnes i oferir possibilitats perquè puguin mostrar el que han après de diferents maneres”, explica el psicòleg David Duran. Aquest mètode, que fa 10 anys que va començar a caminar molt a poc a poc a Catalunya, és el gran reclam de diverses associacions. Una d’elles és Gamin, la fundadora del qual, Marta Cruz, denuncia que molts alumnes amb diversitat funcional surten sense cap títol, ja que durant els anys d’escolarització han anat reduint el seu currículum escolar, cosa que fa que no adquireixin el coneixement suficient per obtenir l’escolarització. Això els lliga a feines que depenen de subvencions i que no puguin fer la seva vida com els altres nens que han anat a l’escola.

Maite Aymerich nega que en tots els casos sigui així, però reconeix que la covid-19 pot ser una oportunitat per implementar el DUA a les escoles i millorar les deficiències del sistema escolar educatiu. “L’alumne no s’ha d’adaptar a l’escola: l’escola s’ha d’adaptar a l’alumne”, assegura. I afirma que des

d’Educació estan preparant formacions perquè el professorat apliqui aquest mètode. “Cal una Administració que valori el seu professorat i que li doni recursos addicionals i autonomia. Hi ha molt camí per recórrer, però la covid-19 pot ser una oportunitat”, opina Duran. En aquest sentit, la Carme –nom fictici–, membre de Gamin i mare del Carles –nom fictici–, un nen amb autisme, remarca que quan el professorat dissenyi l’aprenentatge ho ha de fer utilitzant variants perquè tothom pugui fer els deures. Si no es fa així, als alumnes que no es vegin capaçs de fer l’exercici “se’ls mina l’autoestima cada dia”, diu. El seu fill s’escapava de la classe perquè era la seva manera de reclamar l’atenció d’un professorat que no s’adaptava a les seves necessitats. La Carme és escèptica respecte a la implementació del DUA, però Duran manté l’esperança: “Cal veure si la crisi pot ser vista com una oportunitat per millorar l’educació inclusiva, que és un dels objectius de l’agenda 2030 de l’ONU, i de retruc també de l’Estat i de Catalunya”.

ORIOL BOSCH-ACN

Educació: “L’alumne no s’ha d’adaptar a l’escola: l’escola s’ha d’adaptar a l’alumne”

David Duran: “Cal veure si la crisi pot servir per millorar l’educació inclusiva”

Les centrals **Indrets amb vida**

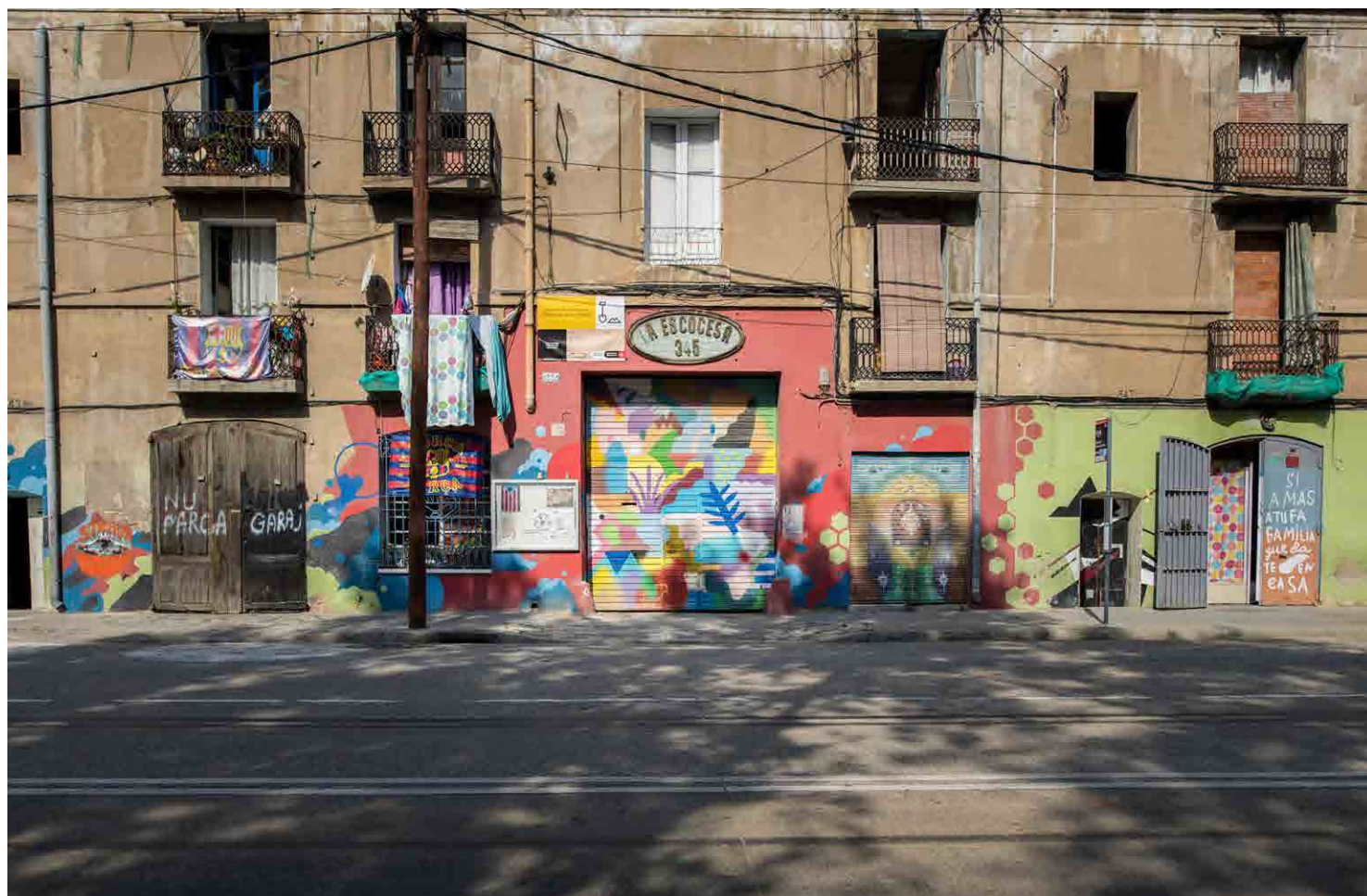
La Escocesa: art crític enmig de la gentrificació

L'antiga fàbrica del Poblenou, ara centre de creació, reivindica processos creatius transformadors que connectin amb el veïnat. Amb la covid ha esdevingut un espai d'investigació

Víctor Yustres
BARCELONA

Per al barri del Poblenou de Barcelona, el carrer de Pere IV és sens dubte un eix que explica el seu passat industrial i on es poden veure, a través de les seves edificacions, les diverses transformacions que ha patit i encara pateix la zona. La que va ser la carretera que connectava Barcelona amb Mataró, i també la principal artèria industrial de la ciutat a principis del segle XX, encara conserva molts edificis del seu passat obrer, ara reconvertits i reutilitzats de maneres molt diverses. Un d'aquests espais és La Escocesa, una antiga fàbrica de productes químics per a la indústria tèxtil que ha passat a ser una fàbrica de creació artística.

L'origen d'aquest complex fabril data del 1852, durant l'etapa de la primera industrialització del Poblenou, en què va començar com a fàbrica d'estampats i tints per a tèxtils. El nom de la fàbrica ve donat perquè, a finals del segle XIX, una família d'empresaris escocesos van adquirir les naus centrals i van tirar endavant una fàbrica de tints, químics i manufactura de punt de *crochet* per fer cortines i puntes de coixí. No va ser fins als anys 80 del segle XX que aquests empresaris van abandonar la fàbrica, però aleshores els treballadors es van reapropriar de l'espai i van continuar treballant-hi i convivint amb petits artesans. Aquest model horitzontal i autogestionat, que es va desenvolupar durant aproximadament una dècada, forma part també de la filosofia que

Façana de La Escocesa, al número 345 del carrer de Pere IV, al barri del Poblenou de Barcelona.

caracteritza aquesta segona vida de La Escocesa, a partir del 1999, quan un grup d'artistes expulsats d'un local del barri van arribar a un acord amb el propietari de La Escocesa per desenvolupar allà el seu projecte.

Una comunitat analògica

El 2006, l'empresa immobiliària Renta Corporación va comprar La Escocesa amb la intenció de desallotjar els artistes i construir oficines i habitatges privats. A causa de la crisi financera i d'un canvi de propietari, però, el projecte va quedar parat. I finalment, la fàbrica, ara rebatejada com a centre artístic, va acabar integrant-se l'any 2008 en el projecte de Fàbriques de Creació de l'Ajuntament de Barcelona, que impulsa la recuperació d'antics edificis industrials per destinar-los a la cultura i l'art.

El director de La Escocesa des del 2017, Enric Puig Punyet, reivindica l'empremta

de l'autogestió dels treballadors i artesans als anys 80 en el projecte actual: "Entenem l'art com un procés comú i que mantingui també processos horitzontals i d'empoderament de la comunitat". En aquest sentit, Puig Punyet es desmarca de la interpretació "perversa" que es pot fer del concepte de "fàbrica de creació". "A La Escocesa, el nostre objectiu no és fabricar artistes per preparar-los per entrar al mercat, ni tampoc fabricar obres. El que volem és centrar-nos perquè es donin processos col·lectius de pensament crític en els quals fabriquem comunitat", explica.

La comunitat de La Escocesa està formada per una cinquantena d'artistes, la majoria internacionals. D'aquests, 30 són residents amb un taller propi, altres són usuaris i usuàries que utilitzen espais comuns del recinte i un tercer grup són artistes que es dediquen a projectes de recerca.

Dins de La Escocesa

El centre de creació La Escocesa s'ubica, des de l'any 2008, a la nau Johnston, al carrer de Pere IV, número 345, al Poblenou. La nau s'estructura en dues plantes de 480 m² i una planta intermèdia de 111 m². A l'interior compta amb una vintena de tallers individuals de 30 a 35 m², un taller d'autoproducció analògica, un espai d'experimentació, un espai d'encreuaments i presentacions, una cuina comunitària i un pati interior. A més, l'any 2019 s'hi van afegir un taller experimental de fotografia analògica, un taller en rotació per als socis usuaris, un estudi de fotografia i vídeo i 10 tallers per a residències artístiques de curta durada.

El denominador comú és que tots se centren en processos de creació analògica, és a dir, utilitzen tecnologies obsoletes o elements manufacturats en els seus processos creatius i fan un exercici de reinterpretaió o actualització d'aquestes formes tecnològiques. “No és una qüestió nostàlgica, sinó profundament política: s'utilitzen aquests elements analògics per qüestionar-se problemàtiques actuals i amb fins emancipatoris”, apunta Puig Punyet.

La defensa de tot allò analògic també planteja una crítica al funcionament de les indústries culturals. “La gran majoria de pressupostos en cultura s'estan invertint en infraestructures, en equipaments tecnològics i en altres coses que no estan relacionades estrictament amb la cultura, mentre la comunitat artística està hiperprecaritzada. Per això reivindicuem una forma d'art crític, conceptual, manufacturat i amb materials obsolets, per sortir d'aquesta lògica”, defensa el director del centre.

Alguns dels projectes que s'hi desenvolupen són, per exemple, una sèrie que treballa al voltant del concepte de la repetició des del punt de vista de l'estudi dels nostres gestos i posicions davant d'un mateix objecte o del desgast d'una pel·lícula de cel·luloide; un altre, sota el títol *Morir guai*, reflexiona sobre què visibilitzem i què tapem al voltant de la mort com a societat; i un tercer exemple, un projecte que estudia la relació de la pràctica museística amb la pràctica mèdica, i propicia entrevistes entre cirurgians i restauradors de quadres. “Tot són obres d'experimentació artística, però que deriven cap a accions que tenen a veure amb qüestions polítiques i socials”, explica Puig Punyet.

Reticència veïnal

Un dels objectius de La Escocesa és que l'art pugui sortir al carrer i repercuteixi en la vida del barri, generar connexions amb el veïnat del Poblenou, però s'enfronten a certa desconfiança per part del teixit veïnal envers la comunitat artística. “Hi ha entitats i veïnes que no entenen el paper al barri de les fàbriques de creació i que associen el món artístic al procés de gentrificació que pateix el Poblenou, i per això tenen certa desconfiança, perquè tenen la percepció que formen part d'un món aïllat”, explica Maribel Rosselló, membre de l'Observatori dels Barris del Poblenou. L'activista veïnal creu que és fonamental que projectes com La Escocesa “trobin maneres de treballar amb el teixit veïnal i revertir aquesta imatge, perquè els veïns i veïnes vegin aquest espai com un lloc d'oportunitat, necessari i enriquidor, i l'art com un element transformador i crític”.

El director de La Escocesa entén aquesta reticència veïnal. “Sabem que l'art s'ha utilitzat en la majoria de processos de gentrificació, com és el cas del que es va produir, i es produeix, al voltant del 22@, com un

A finals del segle XIX, una família d'empresaris escocesos hi feien tints i punts de 'crochet'

Als 80, quan van marxar els empresaris, els treballadors hi van seguir autogestionant-se

Ara acull uns cinquanta artistes, la majoria internacionals, 30 dels quals amb taller propi

element per fer més estètics els carrers i perquè una gent que ve a viure al barri, d'una forma molt superficial, el primer que vegi sigui elements acolorits, però ens volem desmarcar d'això”, apunta Puig Punyet, que creu que comparteixen amb bona part del moviment veïnal del Poblenou un “pensament crític amb el sistema hegemònic”. “Volem demostrar que anem junts, però treballem en nivells diferents. Nosaltres ho fem pensant imaginaris crítics de futur des de la pràctica artística”, assenyala. Per Rosselló, el més interessant és que “els processos artístics es transmetin al veïnat i que la gent pugui interactuar amb els artistes i hi hagi un intercanvi visual, material i, dins de les possibilitats, presencial de com es treballa” en espais com aquest. “Com més xarxes compartim, més fàcil serà traspasar el món artístic cap al veïnat”, apunta.

Repensar la postpandèmia

Amb l'expansió de la covid-19, la fàbrica cultural va decidir suspendre des de l'abril la programació pública anual i reconvertir-se durant aquest temps en un espai d'investigació artística al voltant del tema. A través de sis grups de treball i un programa extraordinari de 24 beques, el centre es dedica aquest any a fer recerca sobre com afrontar les conseqüències derivades de la pandèmia i a posar solucions sobre la taula. Així neix el projecte *CO-* –un prefix procedent del llatí que significa *junt* o *companyia*–, un espai per pensar en comunitat sobre les noves maneres de cohabitar els espais públics i culturals o per compartir espais d'ajuda econòmica i cures per al sector cultural. “Volem obrir aquests processos a tota la comunitat i generar eines que serveixen per a artistes, institucions o la ciutadania en general”, comenta Puig Punyet, que posa l'exemple d'aquest projecte com a resposta a una problemàtica concreta actual. “En moments crítics com aquest, l'art també hi té alguna cosa a dir”, conclou.

FOTOS: MIGUEL VELASCO ALMENDRAL

Els 'habitants' de la fàbrica de creació

A dalt, el taller de Juan Francisco, un artista plàstic que treballa a la fàbrica de creació poblenovina. Al mig, Valentina Alvarado Matos, que, amb el seu company Carlos Vásquez Méndez, treballa en el muntatge de material audiovisual analògic. A baix, el director de La Escocesa des del 2017, Enric Puig Punyet, al terrat de l'edifici.

Incertidumbre en la bolsa, pero con un impacto relativo

En tiempos de pandemia, los mercados bursátiles premian a las tecnológicas, castigan a los bancos y al turismo y se erigen en el refugio de inversores que buscan rentabilidad a medio plazo, según los expertos financieros

Los valores que más se han visto perjudicados son los más expuestos al ciclo económico como el turismo, los hoteles, las aerolíneas y los bancos.

David Rodríguez
BARCELONA

Dos días después de la declaración del Estado de Alarma –el día 16 de marzo–, la bolsa cayó hasta los 6.107 puntos, consiguiendo su mínimo anual y situándose casi un 40% por debajo del máximo de 2020, alcanzado el 19 de febrero, cuando el Ibex 35 llegó a los 10.083 puntos. Este ejemplo podría llevar a la conclusión de que los mercados bursátiles reflejan como un espejo la situación del contexto económico, marcado por la pandemia de la covid-19. Pero la realidad desmiente la creencia. El Ibex cerró la tercera semana de septiembre en los 6.929 puntos, un 13% por encima de su mínimo de marzo.

Los expertos financieros, en un primer momento, vinculaban la aparición del coronavirus a la figura del *cisne negro*, según la cual los mercados convulsionan por un fenómeno inesperado. Sin embargo, la vicepresidenta de la Comisión Financiera del Consejo General de Economistas de España, Montserrat Casanovas, descarta este caso. “Por su carácter global, por la intensidad con la que ha golpeado a más de 23 millones de personas en todo el mundo y por su duración, no se trata de un cisne negro”.

“Una de las consecuencias que ha provocado el coronavirus es que ha eliminado la tranquilidad que tuvieron las bolsas el año pasado”, explica Casanovas. En 2019, todos los selectivos presentaron índices de rentabilidad altos. De hecho, el Ibex 35 ob-

Protesta de la plataforma Pla de Xoc Social frente a la Bolsa de Barcelona, en junio.

tuvo un 11,82%, siendo uno de los menores a nivel mundial. En el caso del S&P 500, que reúne a las 500 empresas cotizadas más importantes de Estados Unidos y se considera muy representativo del entorno del mercado, creció un 28% durante el año pasado.

La volatilidad, por sectores

A partir de la aparición de la pandemia, la incertidumbre planea sobre el entorno bursátil. Así lo demuestra el Índice VIX, que mide la volatilidad del S&P 500. A principios de año, se encontraba en los 12 puntos. Tras los primeros días de confinamiento económico, se disparó hasta los 82. Ahora, seis meses después, y gracias a las políticas públicas de reactivación y a las medidas de los bancos centrales, el valor está en 26 puntos, más del doble que en los meses de enero de 2020.

Casanovas reconoce que “la sensación de intranquilidad que genera el coronavirus en los inversores es relevante”. A pesar de eso, admite que la volatilidad también va por barrios. Los valores que más se han

visto perjudicados son los más expuestos al ciclo económico, como el turismo, los hoteles, las aerolíneas y los bancos. El más beneficiado ha sido el Nasdaq, que agrupa a los valores tecnológicos. Este índice ha conseguido rozar los 11.000 puntos, un 70% más que el 16 de marzo y un 30% por encima respecto a principios de este año.

El poco peso de estos valores en el Ibex ha hecho que este se comportara de forma diferente. Casanovas recuerda que en el selectivo español “no existe representación de los valores de las tecnológicas, plataformas digitales o de comercio electrónico”.

El oro como valor refugio

La bolsa funciona a través de expectativas y ahora están sobrevaloradas. Así lo ve el profesor del departamento de Econometría de la Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales de la Universitat de Barcelona (UB) y experto en mercados financieros, Salvador Torra. “Habrá correcciones en las tecnológicas y tal vez explote una burbuja como la inmobiliaria”. Torra pronostica que la próxima crisis será de la

ALBERT CADANET-ACN

Lleida.net desembarca en Nueva York

Los accionistas de la tecnológica leridana Lleida.net han aprobado la salida de la empresa a la Bolsa de Nueva York. El desembarco se realizará en el segmento Otcqx del OTC Markets Group, donde cotizan empresas que no poseen los requisitos para hacerlo en índices como el Nasdaq y que afrontan unos costes inferiores a los de otros mercados bursátiles. Esta operación se une a la entrada de la empresa al BME Growth de la Bolsa de Madrid y al Euronext Growth de París, lo que la posiciona como la única entidad estatal presente en estos tres lugares. El consejero delegado de Lleida.net, Sisco Sapena, justifica la decisión por la necesidad de convertirse "en un actor en un escenario global con el objetivo de facilitar el acceso a los nuevos inversores".

deuda, especialmente en zonas como el Estado español, y que el comportamiento de la bolsa se anticipa entre cinco y seis meses al de la coyuntura económica. "El nivel bursátil se sitúa muy por encima de los valores de las empresas, por lo que el índice está sobrecalentado". Como muestra, los cinco gigantes tecnológicos –Apple, Facebook, Amazon, Google y Microsoft– ya suponen un 25% del valor total del S&P 500.

Ante estas expectativas, Torra comenta que los fondos de inversión se están refugiando en el oro por la incertidumbre. Así, crecen las compras físicas del metal y también en minas para obtener rentabilidad. Más allá de los efectos de la pandemia del coronavirus, el profesor precisa que los años electorales en EE. UU., como este, no acostumbra a ser buenos para las bolsas.

Las acciones del Banco Central Europeo (BCE) para controlar los tipos de interés y dotar de liquidez a los mercados crean una desviación a la hora de comparar el momento económico y el bursátil. Torra revela que "los particulares y los fondos de inversión se refugian en la Bolsa porque hoy en día no existe una alternativa en la que obtener una rentabilidad aceptable a medio plazo". Un precio del dinero anormalmente bajo para regular la inflación está trasladando a las bolsas los capitales de los inversores, que asumen un cierto riesgo para lograr beneficios. Es lo que Torra denomina "distorsión de los recursos financieros".

El reino de la especulación

En el Ibex 35, las acciones han recuperado la mitad de su valor en solo medio año, después del hundimiento de marzo y abril. Las inyecciones masivas de los bancos centrales, destinadas a calmar a los mercados, provocaron un aumento inmediato de los títulos justo en el momento en que la producción se encontraba paralizada.

El capítulo que se observa con la evolución de los índices bursátiles desde la aparición del coronavirus es un nuevo episodio de la crisis financiera de hace una década. La ortodoxia económica relata que, con tipos de interés bajos e inyecciones públicas de liquidez, los bancos y las empresas aumentan sus inversiones porque tienen efectivo. La realidad muestra que se incrementan los movimientos especulativos y se infla el precio de los activos bursátiles. En la orgía de recursos monetarios, las acciones, los bonos y las propiedades siguen aumentando su cotización, pero los efectos en la economía y la productividad apenas se notan.

En el futuro, la evolución del mercado bursátil pende de una gran incertidumbre, vinculada a la recuperación sanitaria, económica y social. Mientras tanto, los inversores recomiendan cautela y diversificar la cartera de valores para sacar rentabilidad, a la vez que se minimizan los riesgos.

Pantallas con cotizaciones de acciones del Ibex 35 en la Bolsa de Barcelona.

ANDREA ZAMORANO-ACN

La desconexión entre la economía real y los mercados

Un informe del Banco Internacional de Pagos alerta de una recuperación "frágil" y avisa que los activos de riesgo se alejan de las perspectivas económicas

D. R.
BARCELONA

La leve recuperación de los mercados financieros, que han remontado ligeramente el vuelo respecto a la situación de la primavera, no se refleja en los balances empresariales y en los pronósticos económicos. En el Informe Trimestral del Banco Internacional de Pagos (BIP), se asegura que "la corrección se ha producido por los respaldos en política monetaria y fiscal y por la mejora de la confianza de los inversores". A pesar de eso, el estudio indica que el cambio de tendencia ha sido "frágil e incompleto", por lo que "las elevadas valoraciones de las compañías están desconectadas de las perspectivas económicas, espe-

cialmente en algunos segmentos de los mercados de renta variable y fija".

El responsable del departamento Monetario y Económico del BIP, Claudio Borio, apunta que "observando los indicadores, apreciamos una distancia entre los precios de los activos de riesgo y las representaciones económicas, aunque está apareciendo cierta sensibilidad de los inversores a las consecuencias del actual entorno".

Claudio Borio distingue entre la evolución de los mercados financieros de EE. UU. y China, en los que los índices han vuelto a los registros previos a la pandemia, sobre todo las firmas tecnológicas y de sanidad, y los de Europa, donde hay menos empresas de estos sectores. Cotizan peor que antes de la covid-19 los ámbitos financieros, energéticos e inmobiliarios, más expuestos a los riesgos. Además, estas compañías, según el análisis del BPI, han incrementado su nivel de deuda, que ya era bastante elevado antes de la crisis, por lo que requerirán nuevas fuentes de financiación.

Cotizan peor los ámbitos financieros, energéticos e inmobiliarios

Vuelta de tuerca de la solidaridad ante la covid

Entidades como la Creu Roja, Càritas Diocesana o Metges Sense Fronteres reconvierten sus proyectos para llegar a un público que nunca antes había llamado a sus puertas

Joana Costa
BARCELONA

Desde que ha empezado la emergencia sanitaria hemos tenido que hacer un cambio importante”, asegura el coordinador de Creu Roja Catalunya, Enric Morist, que detalla que en su entidad están acostumbrados a las emergencias, “siempre ha sido así”, pero remarca que esta “es muy diferente, porque es sostenida en el tiempo, con seis meses ya”, y se registra, además, en todo el territorio y en todos los sectores. Morist subraya que esta pandemia ha venido a sumarse a la pobreza estructural a la que ya asistía la entidad, unas 100.000 personas en Catalunya, y que ahora se han cuadruplicado, de forma que se está atendiendo ya a unas 400.000 personas –unas 120.000 familias–. “Es un esfuerzo económico y de recursos humanos y de logística que nos ha cambiado la vida y el modo de actuar de manera muy importante”, reconoce Morist.

Apoyo y sensibilización

Así, además de desplegar 13 albergues en Catalunya para alojar a quienes deben someterse a cuarentena y no tienen donde hacerlo, la entidad ha reforzado el acompañamiento a 130.000 personas que viven solas, y ha llevado a cabo una labor de sensibilización juvenil que ha llegado a unas 70.000 personas y ha distribuido 60.000 mascarillas: “Son jóvenes que informan a jóvenes”. Asimismo, trabajan en un programa con la Generalitat para adelantarse al empeoramiento de la pandemia en lugares donde crecen los casos. “Intentamos llegar a colectivos que no siguen los me-

Toni López y Sònia Soler, en el centro de llamadas de Creu Roja en Barcelona.

dios de comunicación y que son vulnerables”, narra el coordinador de la entidad.

En este escenario, la pobreza estructural ha dejado de ser el común denominador de las 400.000 personas atendidas. Ahora hay tres grandes grupos. El primero, las 100.000 personas que “ya estaban”, muy vulnerables y que proceden de las dos anteriores crisis. A esas se añaden ahora dos colectivos nuevos, “que suman más del 50% del total”, remarca Morist. Por un lado, personas que trabajaban en la economía sumergida, mujeres que se dedicaban a los cuidados y a la limpieza sin contrato estable, “que sobre todo en el confinamiento no tenían ni ingresos ni prestaciones y de las que dependen muchas personas”. Y el tercer grupo son personas en ERTE que no han cobrado y que trabajaban en el sector de los servicios, “con ingresos importantes”, pero que ni en el confinamiento ni en verano han podido trabajar. “El incremento de usuarios nuevos que no habían venido nunca a los servicios sociales se aproxima al 50%”, insiste. Este incremento de ayudas ha obligado a abandonar otros programas, como los dedicados al éxito escolar.

Con estas cifras nada esperanzadoras, Morist prevé “meses muy complicados” hasta diciembre, aunque señala que, si el

Ingreso Mínimo Vital funciona, “puede aligerar un poco la presión”. También podría influir la evolución de los ERE y los ERTE: “Tendrá mucho que ver con que la gente acuda a pedir ayuda”. No obstante, Morist no osa vaticinar nada: “Tenemos mucha incertidumbre”. Frente a ello, su capacidad de intervención “no es infinita” y, de hecho, están “muy apretados”.

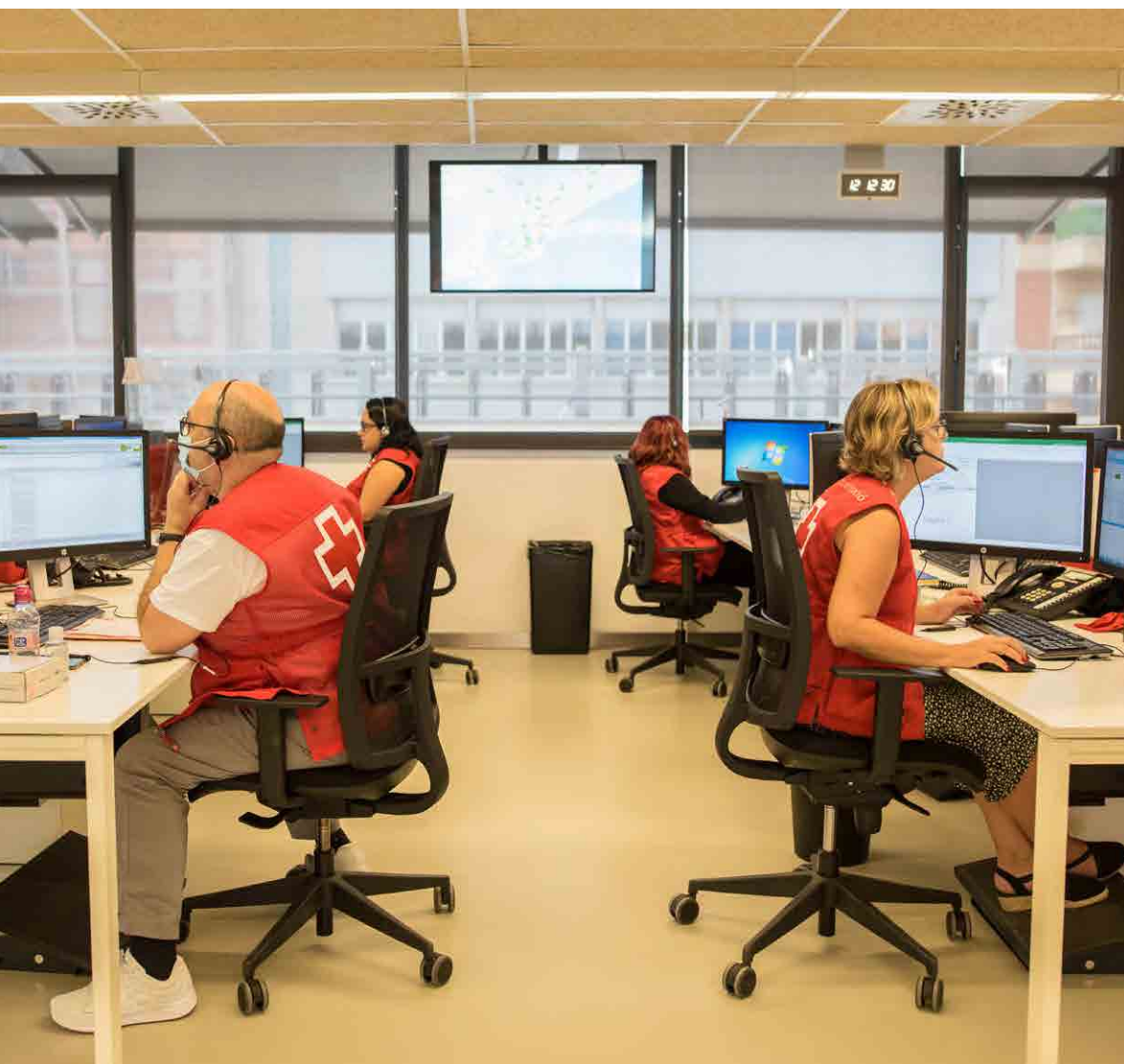
Desde el otro lado, el de los 229.000 socios que sustentan la entidad, el coordinador celebra la “respuesta muy importante” recibida. “Casi 6.000 personas, mayoritariamente jóvenes, han solicitado ser voluntarios en los últimos meses. Ha sido impresionante. No lo habíamos visto nunca”. En el terreno de las donaciones, celebra haber superado los siete millones de euros destinados a la pandemia gracias a las ayudas de socios, empresas e instituciones: “En un año normal no tenemos este volumen, ni el 10% de esto”, asegura.

Servicios reforzados

En el caso de Càritas Diocesana, su responsable de análisis social e incidencia, Miriam Feu, explica que han tenido que adaptarse a la nueva situación con el refuerzo de los servicios de atención básica, como garantizar la alimentación y evitar desahu-

Un grupo de voluntarios de Open Arms durante una formación para poder ayudar a los enfermeros del ICS por la crisis del coronavirus, el pasado mes de abril.

Las caras de la solidaridad

En medio de tanta necesidad sobrevenida y de la ausencia de recursos con que sufragarla, el papel de los voluntarios se ha vuelto crucial. Por ejemplo, Sònia Soler, de 44 años, hace cuatro que es voluntaria de Creu Roja Catalunya como complemento a su profesión como gestora comercial. Sobre la dedicación de su tiempo a esta causa afirma: “Me gusta aportar parte de mi tiempo libre y de mi experiencia laboral como teleoperadora para atender y mejorar el bienestar de aquellos que lo necesitan”. Toni López, de 53 años, ayuda en la entidad desde hace un año y medio. Este auxiliar técnico de enfermería asegura: “Es muy gratificante poder escuchar y apoyar a las personas mayores o con dependencia. Me ayuda a comprenderlas y me implico todo lo que puedo”.

FOTOS: MIGUEL VELASCO ALMENDRAL

longó hasta finales de mayo, y que generó también una ampliación de los colectivos vulnerables a los que normalmente se dirigen, de manera que centraron su trabajo en los mayores en residencias.

Font asegura que su presencia operacional en España, por primera vez en muchos años, les ha acercado a la sociedad y les ha permitido devolver parte del apoyo que han recibido todo este tiempo. Durante la emergencia, la respuesta de la sociedad española ha sido muy positiva: “A pesar de la enorme incertidumbre económica y laboral de la situación sin precedentes que vivimos, nuestros socios han mantenido la colaboración e incluso en muchos casos han realizado aportaciones extra para apoyar nuestro trabajo. También hemos recibido una cantidad abrumadora de iniciativas solidarias”, explica Font.

No desatender otras necesidades

“Las crisis humanitarias, lamentablemente, no se detienen a causa de la covid-19”, asegura Font, que vaticina que la respuesta al coronavirus “será un trabajo duro y prolongado”, especialmente en países con sistemas de salud muy frágiles en los que habrá que apoyar a poblaciones especialmente vulnerables. “Nos enfrentamos a una situación extremadamente desafiante. A medida que los casos confirmados aumentan, no nos podemos olvidar tampoco del resto de necesidades”, avisa la delegada, que recuerda la importancia de seguir ayudando también a quienes lo necesitan. “Nunca antes habíamos lidiado con una situación de emergencia en todos los países en los que trabajamos al mismo tiempo. El virus nos obliga a adaptar nuestros proyectos, bien para tratar casos de covid-19, bien para tomar todas las medidas de prevención para evitar su propagación, al mismo tiempo que tenemos que seguir con nuestras actividades regulares, que responden a necesidades críticas de las poblaciones a las que atendemos”.

cios por impagos de alquiler. En concreto, en estos meses han reforzado 87 puntos de distribución de alimentos y se han abierto algunos por el “aumento exponencial” de la demanda. La entidad también ha reforzado siete comedores sociales. Entre abril y agosto, los servicios de primera respuesta de Càritas Diocesana de Barcelona atendieron a 15.500 personas, “el triple que en el mismo periodo del año anterior”, y se han multiplicado por tres las ayudas económicas para alimentos, destinando a ello más de 850.000 euros, y por dos las destinadas a garantizar la vivienda.

Sin derecho a prestaciones

Estos incrementos también tienen nuevos públicos: “Hemos detectado que más del 50% de las familias que se acercan por primera vez a Càritas son nuevas o vuelven después de no necesitar el acompañamiento de la entidad desde hace años”, apunta Feu. En general, asegura, son familias que nunca antes les habían pedido ayuda y llegan después de agotar los ahorros y recurrir a familiares. “La covid-19 ha destruido sus trabajos, relacionados con la limpieza a domicilio, el cuidado de ancianos o tareas en el sector turístico o el de la restauración”, trabajos en condicio-

Enric Morist (Creu Roja): “Nos ha cambiado la vida y el modo de actuar de manera importante”

Mila Font (Metges Sense Fronteres): “La opción de no hacer nada no era una opción posible”

nes precarias que ahora no les permiten solicitar ninguna prestación, detalla.

Según ha precisado, en 2020 destinaban una media de 225.000 euros mensuales a ayudas económicas directas para cubrir las necesidades básicas, que se convirtieron en 500.000 solo para alimentos o gastos de vivienda en mayo y junio, y en 600.000 en julio: “Estamos desbordados”. También en Càritas esperan que el IMV y la Renta Garantizada Ciudadana obren milagros y acaben implicando una cobertura más amplia hacia colectivos que en la actualidad no tienen acceso a ella. “Si no hay una respuesta rápida y decidida por

parte de las Administraciones, es posible que una buena parte de este millón de personas que se encontraban en situación de precariedad acaben cayendo en la exclusión social”, avisa Feu.

Ayuda internacional... y local

Otras entidades, que a priori prestan un tipo de ayuda más internacional, han visto también removidos sus cimientos. Es el caso de Open Arms, que en los peores momentos de la pandemia ayudó en la desinfección de residencias, y que este verano ha organizado proyectos para asistir a temporeros. Igualmente, Metges Sense Fronteres (MSF) ha tenido que modular sus operaciones. Según explica su delegada en Catalunya, Mila Font, el impacto que ha tenido en Europa y, en particular, en España —que durante meses ha sido uno de los países con mayor número de muertos y contagiados—, les llevó a tomar la determinación de poner a disposición de la sociedad española su experiencia en la gestión de epidemias. “La opción de no hacer nada no era una opción posible”, recuerda Font. No obstante, esta decisión les obligó a reorganizar equipos de trabajo y crear uno específico para el seguimiento de la covid-19 en España, con una intervención que se pro-

En Creu Roja casi 6.000 personas se han ofrecido para ser voluntarias en los últimos meses

En Càritas han reforzado servicios como los de garantizar comida o evitar desahucios

Metges Sense Fronteres recuerda que habrá que apoyar sobre todo a las poblaciones vulnerables

La Ley de teletrabajo: quién paga qué, cómo y quién puede acogerse

El Consejo de Ministros ha dado luz verde este martes al real decreto consensuado por el Ministerio de Trabajo, sindicatos y patronal

Alejandro López de Miguel
Manuel Sánchez
MADRID

Ha requerido varios meses de negociaciones, y llega con la segunda ola de la pandemia de coronavirus, pero el Gobierno ha aprobado este martes el real decreto sobre el trabajo a distancia. El Consejo de Ministros ha dado luz verde a la norma, consensuada entre el Ministerio de Trabajo y Economía Social y los agentes sociales.

Se ha constituido así en el quinto acuerdo alcanzado por el Ejecutivo de coalición con patronal y sindicatos en el marco del diálogo social desde el arranque de la andadura del Gobierno de coalición, en enero. La mesa de diálogo comenzó a reunirse en julio. “Ha sido la negociación más difícil y compleja de las que hemos llevado a cabo”, explicaba la ministra de Trabajo, Yolanda Díaz, en la rueda de prensa posterior al Consejo de Ministros.

El texto, al que ha tenido acceso *Público*, ha sido ratificado por las cúpulas de las organizaciones sindicales y empresariales que lo firman. Tras su paso por la mesa del Consejo de Ministros, el real decreto debe ahora ser ratificado por el Congreso de los Diputados, o bien ser tramitado como proyecto de ley en la cámara.

La norma, que ya era considerada importante para modernizar la legislación antes de la pandemia, pasó a ser considerada prioritaria con la irrupción del coronavirus. Y, si bien a menudo se utilizan in-

distintamente ambos conceptos, el texto explicita las diferencias entre “trabajo a distancia”, una “forma de organización del trabajo o de realización de la actividad laboral”, y “teletrabajo”: “Dentro del trabajo a distancia”, reza la definición del Ministerio, es “aquel que se realiza mediante el uso exclusivo o prevalente de medios informáticos, telemáticos, etc.”.

La norma, incidía Díaz, “inaugura una ola de reformas legislativas incardinadas en el siglo XXI”, “lo va a cambiar todo”. “Rellena un vacío legal” –solo cubierto por el artículo 13 del Estatuto de los Trabajadores– y “coloca” a España “a la vanguardia de las legislaciones europeas”, apuntaba.

* Voluntario, revocable y escrito

El trabajo a distancia siempre será voluntario –no puede ser impuesto por ninguna de las partes–, revocable –la norma no especifica cómo–, y la formalización de esta modalidad deberá realizarse por escrito. Así, deben explicitarse una serie de contenidos mínimos, como los medios necesarios, el horario o los gastos que asumirá la empresa. También el inventario de equipos y herramientas, los gastos en los que incurrirá el trabajador y cómo cuantificarlos, el lugar elegido para teletrabajar –no necesariamente debe ser el domicilio– y hasta los medios de control en manos de la empresa. Según la norma, en ningún caso la negativa a trabajar a distancia será causa justificativa de extinción de la relación laboral. Así lo ha destacado la propia Díaz: “No puede

existir despido objetivo por falta de adaptación a las nuevas realidades de trabajo”.

* Cubrir el 30% de la jornada

Será considerado trabajo a distancia cuando cubra, al menos, el 30% de la jornada laboral, tomando como referencia un periodo de tres meses. Al arranque de las negociaciones era el 20%, lo que implicaba que habría cubierto a quienes ya desarrollarían una única jornada laboral a distancia. Trabajar parte de la jornada o una jornada todas las semanas no será considerado teletrabajo. Además, se debe garantizar un mínimo del 50% de trabajo presencial para los contratos en prácticas y con menores.

* No debe haber gastos extra para los trabajadores

Todo desembolso relacionado con los equipos informáticos o la conexión a internet no podrá suponer un gasto extra para los trabajadores. Los gastos que asuman las empresas quedarán recogidos por escrito. No obstante, el mecanismo que se establezca para determinar los gastos a compensar se establecerá por acuerdo entre la empresa y los trabajadores o en el marco del convenio colectivo.

* Incluye la situación de pandemia, pero deja el pago de gastos en manos de la negociación colectiva

Este ha sido uno de los puntos más conflictivos en la negociación. En lo que afecta a la situación de pandemia, además, la norma precisa que las empresas deberán proveer de medios a los trabajadores, pero dejan la compensación de los gastos en el tejado de la negociación colectiva. Por un lado, precisa que “las empresas estarán obligadas a dotar de los medios, equipos, herramientas y consumibles que exige el desarrollo del trabajo a distancia, así como al mantenimiento que resulte necesario”. A su vez, afirma que, “en su caso, la negociación colectiva establecerá la forma de compensación de los gastos derivados para la persona trabajadora de esta forma de trabajo a distancia, si existieran y no hubieran sido ya compensados”.

* La empresa adoptará las medidas de vigilancia “que estime más oportunas”

El real decreto establece que una empresa “podrá adoptar las medidas que estime más oportunas de vigilancia y control para verificar el cumplimiento por la persona trabajadora de sus obligaciones y deberes laborales, incluida la utilización de medios telemáticos”. Acota estos medios a que guarden “la consideración debida a su dignidad” y a que tengan en cuenta, en su caso, “la capacidad real de los trabajadores con discapacidad”. “La empresa no podrá exigir la instalación de programas o aplicaciones en dispositivos propiedad de la persona trabajadora, ni la utilización de estos dispositivos en el desarrollo del trabajo a distancia”, reza el texto.

* Igualdad de derechos para trabajadores a distancia y presenciales

La norma reconoce la igualdad de derechos entre los trabajadores a distancia y quienes desarrollan sus funciones de forma presencial. Esto afecta a la retribución, tiempo de trabajo, formación y promoción empresarial, etc. También hace referencia a los derechos colectivos, que deberán garantizarse para todos: participación en reuniones, comunicación con los representantes, etc.

* Se garantiza el derecho a la desconexión digital del trabajador

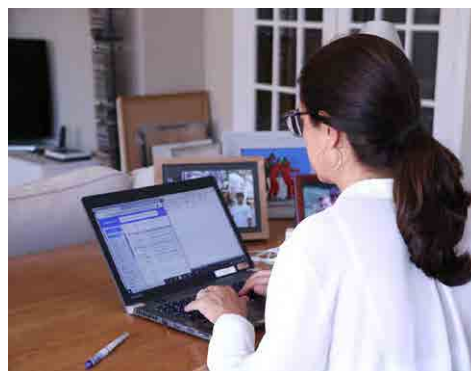
Habrà un control de arranque y final de la jornada, y quedará garantizado el derecho a la desconexión digital fuera del horario. Este ya está garantizado en la normativa actual, si bien el real decreto añade que la empresa elaborará una “política interna” que fije las condiciones en las que sus empleados ejercerán el derecho a la desconexión. Además, el trabajador podrá discutir una flexibilización de su horario, bien en el acuerdo con la empresa, bien en el marco de la negociación colectiva.

* Formará la empresa

A su vez, la empresa deberá garantizar la formación de los trabajadores que desarrollen sus funciones a distancia, además de estar obligada a informarles de las posibilidades de ascenso que se produzcan –sean para puestos presenciales o a distancia.

* La norma entrará en vigor a los 20 de días de salir en el BOE

El real decreto debe entrar en vigor a los 20 días de su publicación en el BOE, si bien la norma marca unos plazos transitorios para que las empresas que ya estaban aplicando el teletrabajo se adapten a ellos. Las empresas deberán recoger la ley en un convenio o acuerdo colectivo en el plazo máximo de un año desde su publicación, o en tres años, de acordarlo así con los representantes de los trabajadores.

Una mujer teletrabajando en mayo.

MARTA CASADO PLACEN

Refugiados Moria, otra tragedia griega

Àngel Ferrero

La situación de miles de refugiados tras la destrucción del campamento de Lesbos cuestiona la política de la UE, pero parte de la opinión pública se ha encallecido ante el drama humano

En la fotografía que acompañaba la noticia aparecían la presidenta de la Comisión Europea, Ursula von der Leyen, y el presidente del Consejo Europeo, Charles Michel, sonriendo en uno de esos “abrazos de codo” que se han popularizado como alternativa al encaje de manos debido a la covid-19. “La Comisión Europea reclamará a los veintisiete estados miembros más acciones para revertir el problema del racismo estructural en la Unión Europea (UE)”, decía en la nota de Europa Press reproducida por Público. “De esta forma”, seguía, “la Comisión recoge el sentimiento de las protestas raciales surgidas en Estados Unidos tras la muerte de George Floyd a manos de la policía de Minnesota y que tuvieron su eco en Europa, incluyendo acciones que denunciaban el pasado colonial de países como Bélgica o Reino Unido”. Aquí el orden de los factores importa: en primer lugar Estados Unidos, luego el pasado colonial de los estados europeos y la situación en Moria –donde 12.000 personas quedaron a la intemperie tras la destrucción de un campo de refugiados– en ninguna parte, pese a las denuncias de ONG y organismos internacionales. La situación, mientras tanto, se agrava: el 18 de septiembre supimos que al menos 150

refugiados y migrantes procedentes de aquel campo conocido por su hacinamiento y malas condiciones de salubridad dieron positivo en las pruebas de covid-19.

Que 2020 no es 2015 está claro para cualquiera que haya seguido esta noticia. La postura de políticos, periodistas y hasta de buena parte de la opinión pública se ha encallecido. “Mientras exista la sospecha fundada de que algunos de los habitantes del campo no solamente obstaculizaron los trabajos para sofocarlo [el fuego que destruyó el campo], sino que lo provocaron ellos mismos, Alemania no debería acoger a nadie de allí, tampoco a ningún menor no acompañado”, escribía, por ejemplo, la periodista Silke Hasselman en *Deutschlandfunk*, en un texto que levantó una considerable polvareda en Alemania, además de por estas afirmaciones, por las que le seguían: “Independientemente de la siempre difícil cuestión de quién dice a quién se selecciona [para acoger], se plantea la pregunta de qué mensaje se envía al mundo con ello”. A pesar de que el debate discurre menos amigablemente que hace cinco años, al final Alemania ha aprobado la acogida de 1.553 personas.

Desde *The Observer*, el columnista Kenan Malik señalaba, aguda y dolorosa-

“Bienvenidos a Europa, pero iros a vuestro país”, es el mensaje de Moria según Rachel Donadio

“La miseria y la humillación se ha extendido al resto de la isla”, decía Kenan Malik

Von der Leyen mantenía que “la UE necesita un pacto migratorio efectivo y humano”

CRONOLOGÍA DEL DEBATE EN ESPAÑA

España no queda fuera del debate. El Gobierno anunció en 2018, entre aplausos, la acogida del *Aquarius*. Pero, en marzo, *El País* –nada sospechoso de oponerse al PSOE– informó de que el 94% de las solicitudes de asilo del *Aquarius* habían sido denegadas. El 17 de septiembre, Madrid anunció que no recibirá refugiados de Moria. Dos días después, *Público* recogía la voluntad de Unidas Podemos y ERC de llevar el tema al Congreso, para que se diseñe “un plan urgente” con el que “cumplir” los “compromisos”.

mente, que “el campo nunca fue un refugio seguro: la UE quiso que sirviese para desincentivar a otros de cruzar el Egeo”. Una observación que adelantó hace tres años el exalcalde de Lesbos, Spyros Galinos. Como recuerda Malik, Galinos afirmó que las condiciones en el campo de Moria “parecían haber sido diseñadas deliberadamente por funcionarios en Atenas y Bruselas para enviar a potenciales nuevos emigrantes el mensaje de que la ruta a través del Egeo no merece la pena”. También algo así vino a decir la periodista Rachel Donadio en *The Atlantic*: el mensaje sería “Bienvenidos a Europa, ahora iros a vuestro país”.

Esta política, continuaba Malik, “no supuso únicamente un tormento para los inmigrantes, sino miseria para los residentes”. “A pesar de las cifras de llegadas a la isla en 2015 y 2016, la gente de Lesbos los recibió con comida, cobijo y solidaridad”, explica, “pero la miseria y la humillación diseñada para Moria se ha extendido inevitablemente al resto de la isla”. Ahora “cientos de inmigrantes están obligados a vivir debajo de olivos o en las calles” y “la violencia, la consecuencia inevitable de

forzar a tanta gente a vivir en semejantes condiciones también se ha extendido, así como el crimen”. El resultado, como Galinos declaró a *The Guardian* en mayo de 2018, es que “la gente de Lesbos está exhausta” y “el altruismo se ha transformado en rabia”. “Y donde hay rabia hay espacio para todo tipo de extremismos”, alertaba.

El credo europeísta sostiene que las cosas en el continente van bien, y si no van bien es culpa de otros, y además en otras partes va peor. Si uno abre el capó de este Tesla que se supone es el bloque comunitario –un vehículo de diseño límpido, cómodos sillones tapizados y ecológicamente eficiente que ha de llevarnos a un futuro de bienestar y progreso– se encuentra con un eje que se ha desplazado a la derecha y que cuenta con el espacio suficiente para hacerlo aún más. Von der Leyen decía el pasado 18 de septiembre que “la UE necesita un pacto migratorio que sea efectivo y humano”. “Agradezco a Grecia que en estos momentos sea nuestro *ασπίδα* [escudo] europeo”, dijo el pasado 3 de marzo. Brazos abiertos y fortaleza europea. La UE tiene de todo para todos.

Cultura **Exposició**

'CENSORED', L'ART PER DEFENSAR LA LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ

**LA COL·LECCIÓ D'OBRES
CENSURADES DE
L'EMPRESARI I PERIODISTA
TATXO BENET ES PRESENTA
AMB PECES D'ARTISTES
TAN DIVERSOS COM ABEL
AZCONA, INES DOUJAK,
ROBERT MAPPLETHORPE
O JOAN FONTCUBERTA**

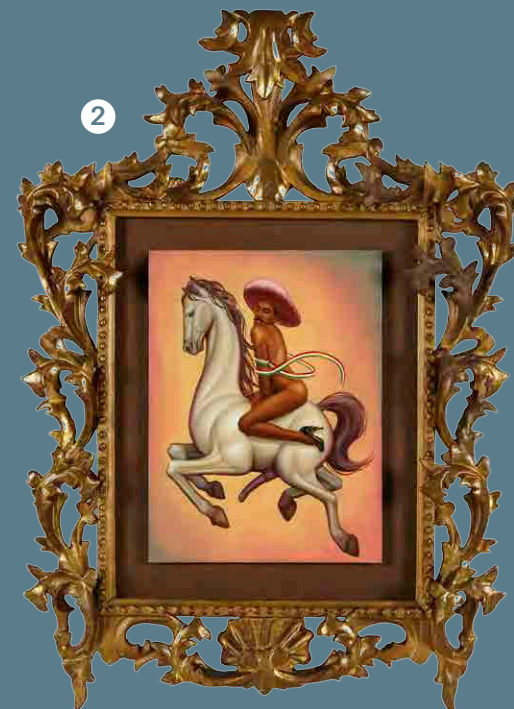
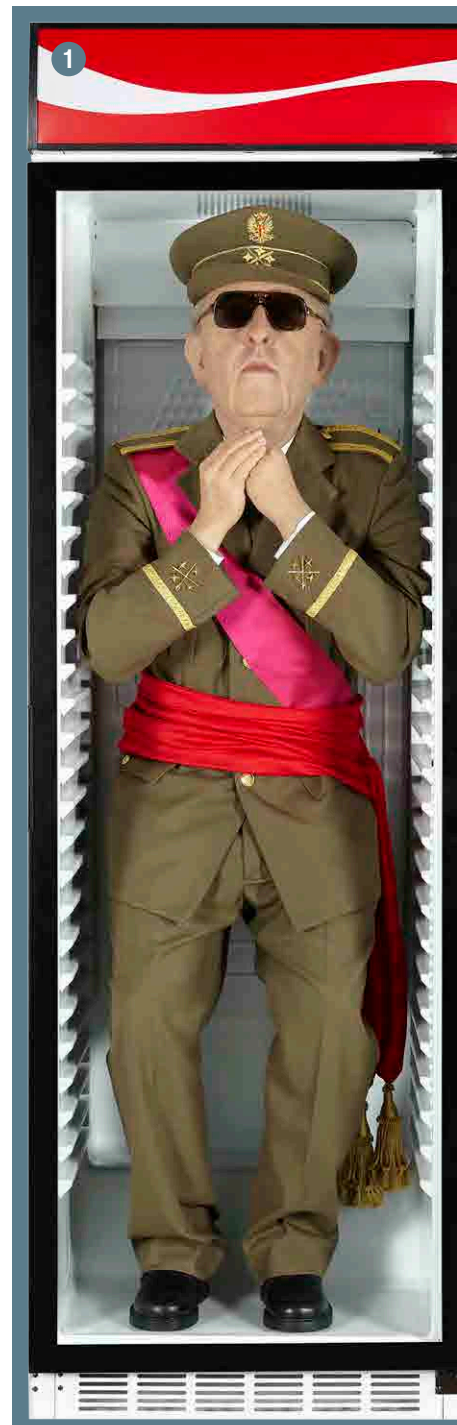
Lídia Penelo
BARCELONA

A la instal·lació *Not dressed for conquering*, d'Ines Doujak, hi apareixen tres personatges: un gos, un home i la sindicalista boliviana Domitia Barrios. L'obra va aixecar molta polèmica per la postura que evoca el sexe anal, però sobretot per la identificació que s'ha fet de la figura de l'home amb la del rei emèrit Joan Carles I. La peça havia de formar part de la mostra *La bèstia i el sobirà* al Macba l'any 2015, però el director de l'equipament, Bartomeu Marí, va decidir cancel·lar la inauguració del muntatge per considerar inadequat el contingut de l'obra. Marí va sol·licitar als comissaris de la mostra que la retiessin, però ells –Hans D. Christ, Iris Dressler, Paul B. Preciado i Valentín Roma– s'hi van negar al·legant

que s'hauria compromès la integritat conceptual de l'exposició, i que també s'hauria amenaçat la llibertat d'expressió. Davant la situació, i les pressions de diverses entitats i associacions vinculades al món de l'art, així com dels mitjans de comunicació, la mostra finalment es va inaugurar dies després del que estava previst amb la peça de Doujak, i Bartomeu Marí va renunciar al seu càrrec. Un detall a tenir en compte és que, aleshores, la presidenta d'honor del Macba era la reina emèrita Doña Sofia. La peça de Doujak forma part de *Censored*, la col·lecció de l'empresari i periodista Tatxo Benet dedicada a reunir obres d'art que han patit diferents tipus de censura, i és també una de les obres que es pot trobar a la mostra *Línies vermelles: la censura a la col·lecció de Tatxo Benet*, que es pot visitar al Centre d'Art la Panera i al Museu de Lleida a partir de demà, 26 de setembre.

En defensa de la llibertat creativa
Aquesta exposició, a cura de Cèlia del Diego –directora de la Panera– i del director de la col·lecció i galerista Benito Padilla, permet descobrir per primera vegada aquesta singular col·lecció. El muntatge presenta un total de 31 peces on també es pot veure l'espectacular *Shark*, de David Cerny, que representa Saddam Hussein dins una peixera; la instal·lació *Always Franco*, d'Eugenio Merino; la polèmica peça d'Abel Azcona sobre la pederàstia o el treball de Clemente Bernad sobre el terrorisme d'ETA, entre altres.

La peça que va inaugurar *Censored* va ser *Presos polítics en la España contemporània*, de Santiago Sierra –obra polè-

mica per haver estat retirada d'ARCO el 2018–, però la col·lecció no es compromet amb cap posició política. “Això va més enllà d'una determinada ideologia; la col·lecció tracta de defensar la democràcia, les llibertats, els drets fonamentals i la creativitat. És cert que algunes de les obres de la col·lecció poden ser desagradables o generar incomoditat, però tolerar el que difereix dels nostres valors és un primer pas per aprofundir en la llibertat”, sosté Tatxo Benet.

La majoria de les obres de *Censored* van ser creades durant la segona meitat de segle XX i el segle XXI, i són pintures, escultures, instal·lacions, gravats, fotografies i peces audiovisuals. Ara ja n'hi ha més d'un centenar i provenen d'Espanya, França, Turquia, l'Argentina, la Xina, els Estats Units... I totes tenen en comú haver patit la censura per motius polítics, religiosos, so-

L'exposició es pot visitar al Centre d'Art la Panera i al Museu de Lleida a partir del 26 de setembre

Tatxo Benet: “La col·lecció defensa la democràcia, les llibertats i els drets fonamentals”

Entre les obres destaca una polèmica escultura en què s'identifica el rei emèrit sent sodomitzat

Un tastet de la col·lecció 'censurada'

- 1 ALWAYS FRANCO
Eugenio Merino
- 2 LA REVOLUCIÓN
Fabián Cháirez
- 3 NOT DRESSED FOR CONQUERING
Ines Doujak
- 4 CON FLORES A MARÍA
Charo Corrales
- 5 DELETRIX
Joan Fontcuberta
- 6 PIEGE A LOUP
Amina Benbouchta
- 7 A ESTATUE OF A GIRL OF PEACE
Kim Seo Kyung i Kim Eun
- 8 PRESOS POLÍTICOS EN LA ESPAÑA CONTEMPORÁNEA
Santiago Sierra

FOTOS: 'CENSORED'

cials, morals o culturals. A *Censored* cada peça té la seva història. “No importa tant el prestigi de l’obra o de l’artista –tot i que entre els artistes censurats es troben Francisco de Goya, Pablo Picasso, Robert Mapplethorpe, Andrés Serrano, León Ferrari, Marta Minujín o David Wojnarowicz—. La composició tampoc ha tingut en compte el context expositiu, ni la solemnitat del lloc on s’hauria d’haver exposat cada peça. Hi ha obres provinents del MoMa, de la Tate Modern, de la Smithsonian Institution, del Guggenheim, dels espais i les institucions més reconeguts i solvents del món, i totes elles s’agermanen amb altres que procedeixen de qualsevol barri, de qualsevol espai artístic on l’artista ha vist censurada la seva obra. El que realment importa és el fet que els artistes, per una raó o una altra, s’han vist obligats a retirar les seves peces

i, per extensió, els han retallat les possibilitats de ser vistes. Aquesta recopilació no obeeix a dictàmens estètics, expositius, financers o dèries obsessives que sovint acompanyen una col·lecció, sinó a una pauta inusitada i tot i amb això extraordinària: recuperar les obres que han estat jutjades per algú o *alguna cosa* i han estat destinades a la inquietant i tremenda condemna del silenci i la invisibilitat”, apunta Benito Padilla, cocurador de la mostra i director de la col·lecció.

Els límits de la llibertat d’expressió
Totes les peces de *Censored* han topat amb la prohibició i amb els límits de la llibertat d’expressió, algunes de manera frontal i violenta, i d’altres d’una manera més subtil però igual de perjudicial. I és que la censura és molt més present en el món de l’art

Obres del MoMa o la Tate s’agermanen amb altres que procedeixen de qualsevol barri

del que pot semblar. En aquest sentit, la directora de la Panera i curadora de la mostra argumenta que “Hans Haacke ha estat un artista pioner a denunciar la censura que s’ha tornat pràcticament estructural en el món de l’art: tant artistes com curadors han internalitzat les regles del joc, així com els museus d’art s’han equipat amb mecanismes preventius a fi que els projectes d’exposició que no atrauen multituds, que poden resultar controvertits i que poden acabar per ser perjudicials respecte al tar-

get de patrocinadors de la institució siguin desestimats d’entrada. És a dir, segons Haacke, la censura no només es manifesta quan es procedeix a retirar obres d’art de la seva exposició pública, sinó que, en realitat, aquests són els moments d’excepció. La censura es dona generalment entre bastidors i és apriorística, tot disseminant-se en la forma menys detectable, eficaç i, al capdavall, nociva: l’autocensura, que continuadament practiquen –practiquem– els actors implicats en l’ecosistema artístic, sigui quina sigui la posició que s’hi ocupi”.

A termini mitjà, *Censored* tindrà el seu propi espai d’exhibició, però mentre segueix la recerca d’una ubicació, l’equip de la col·lecció seguirà organitzant exposicions temporals i treballant el caràcter internacional i plural d’un projecte únic en la defensa de la llibertat creativa.

SETMANARI D'ACTUALITAT

EL QUINZE

de Público

LLEGIR PER SABER

INFORMACIÓ, ANÀLISI I OPINIÓ PER CONÈIXER EL QUE PASSA ARREU

També el pots llegir en PDF. Descarrega-te'l a www.diaripublic.cat

Recomanacions editorials

Lídia Penelo | Barcelona

Els condemnats de la terra

Frantz Fanon*Pol·len Edicions i Tigre de Paper*

248 pàgines • 18 €

Pensament anticolonial

Si t'has preguntat mai com s'han construït les nacions europees, aquest llibre t'interessa. És el títol fonamental del pensament anticolonial. Fanon és un dels intel·lectuals que més han treballat l'anàlisi crítica de la colonització política, ideològica i cultural. A més el volum compta amb el pròleg de Jean-Paul Sartre i un epíleg de Karo Moret-Miranda.

Enaigats

Xavier Cortadellas*Edicions Sidillà* • 344 pàgines • 21 €

"L'aiga" al Baix Empordà

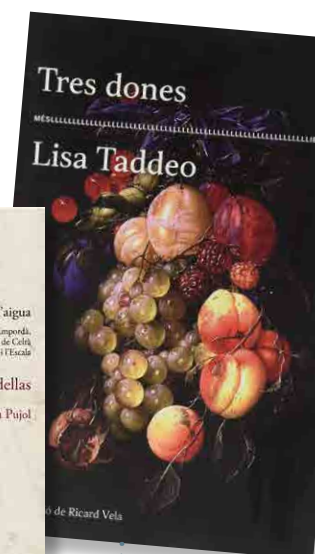
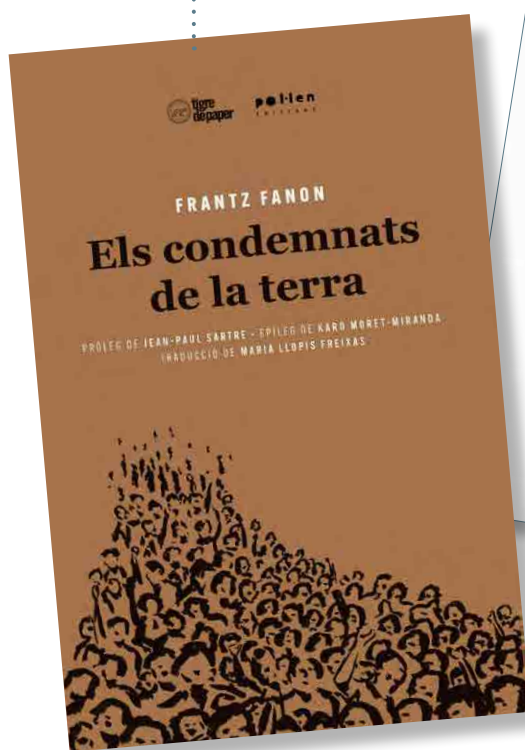
Si quan trepitges territori et fas un munt de preguntes i t'agrada saber els perquè del paisatge que t'envolta, aquí Xavier Cortadellas ho explica tot dels rius i les rieres que circulen pel Baix Empordà. A tots els relats, "l'aiga" és un fil conductor excepcional per entendre el tarannà dels que habiten aquest tros de terra. El pròleg és d'Adrià Pujol!

Viure perillosament

Gemma Pasqual i Escrivà*Comanegra* • 180 pàgines • 16,50 €

Rodoreda, Bertrana, Austen...

Si t'hauria agradat xerrar amb Mercè Rodoreda o amb Simone de Beauvoir, llegeix aquest llibre. Gemma Pasqual s'ha ficat a la pell d'aquestes autores i també d'Aurora Bertrana i Jane Austen, entre d'altres, i ha construït uns contes on recrea moments crucials de les seves vides. Així, podem imaginar com escrivien i vivien, però també com van estimar.

El futur del català depèn de tu

Carme Junyent*La Campana* • 144 pàgines • 14,90 €

La salut del català

Si la salut de la llengua catalana t'inquieta, gaudiràs d'aquesta lectura. Una de les tesis de l'autora, especialista en l'estudi de llengües amenaçades, és que el català té un avantatge únic: hi ha moltíssima gent que no el parla però l'entén i l'estima, detall que convida a aprofitar-ho, perquè el futur de les llengües estan a les mans dels seus parlants.

Tres dones

Lisa Taddeo*Mésllibres* • 384 pàgines • 19 €

Mecanismes del disig

Si els mecanismes del disig et provoquen reflexions, no podràs deixar aquest llibre distingit amb el British Book Award com a millor llibre de narrativa de no-ficció d'enguany. L'autora es va embarcar a fer entrevistes durant vuit anys arreu dels Estats Units per construir aquesta meravella on el periodisme i la narrativa conviuen sense problemes.

Como polvo en el viento

Leonardo Padura*Tusquets* • 672 pàgines • 22,90 €

Supervivencia o destrucción en el exilio

Si todavía no has leído nada de Leonardo Padura este es un estupendo libro por dónde empezar. A pesar de que triunfó con *El hombre que amaba a los perros*, con esta novela Padura ha vuelto a superarse. Ahora ha tejido una historia estremecedora sobre la supervivencia o la destrucción de los vínculos y los daños colaterales que provoca el exilio.

Cultura Agenda

NOEMI ELIAS BASCUÑANA

'Bonus Track', un dels espectacles que no es van arribar a estrenar per la pandèmia.

Estrenes, reposicions i digitalització al Lliure

Judith Vives

El Teatre Lliure aixecarà el teló de la nova temporada amb l'aforament reduït al 50% i amb dues noves produccions: una *missa laica* oficiada pel Niño de Elche i un espectacle itinerant per la seu de Montjuïc, ideat per la creadora argentina Laura Vago. La temporada de tardor del Lliure també recuperarà els espectacles de Carol López, Carlota Subirós, Lara Díez Quintanilla, Raquel Cors, Julio Manrique, El Conde de Torrefiel i La Baleine-cargo, cancel·lats per culpa de la pandèmia.

El Lliure obrirà temporada el 25 de setembre amb dos muntatges que, segons explica l'organització, posen de manifest l'excel·lència viscuda els últims mesos. La mena de *missa laica* oficiada pel cantautor Niño de Elche porta el títol de *Noli me tangere (no em toquis)*. I *Mi nombre es alguien y cualquiera*, que s'estrenarà el mateix dia, és una proposta escènica itinerant pensada per a grups de només vuit espectadors.

Durant els pròxims mesos, el Lliure també anirà recuperant la versió d'*El quadern daurat*, de Carlota Subirós, i *La nostra parcel·la*, de Lara Díez Quintanilla, dos dels espectacles estrenats abans del confinament i que van haver de cancel·lar les funcions. També alguns dels muntatges que el Lliure havia programat i que no es van arribar a estrenar: *Bonus Track*, de Carol López; *Una*, de Raquel Cors; i *Les tres germanes*, dirigida per Julio Manrique, així

com el primer espectacle per a públic familiar d'El Conde de Torrefiel, *Els protagonistes*, i la producció francesa de La Baleine-cargo, *Poulette Crevette*.

Segons el director del teatre, Juan Carlos Martel Bayod, el Lliure està preparat per encapçalar el canvi cultural que la pandèmia ha posat de manifest i que el sector teatral de Barcelona necessita. La institució afronta el canvi des dels pilars de la sostenibilitat, la digitalització i l'educació. Entre les novetats destaca la consolidació de la sala online, amb una plataforma digital per gaudir de les noves formes creatives d'entendre el teatre. Aquesta sala online del Lliure conviurà amb la programació escènica i tindrà una programació pròpia formada per teatre radiofònic i Clàssics per a Criatures, alhora que acostarà algunes de les obres en cartell a la gent que no pot anar fins al teatre amb #Lliurealsofà.

El Lliure també ha presentat un programa digital que s'ha concebut i dissenyat específicament per poder ser consultat des de telèfons mòbils i tauletes. D'altra banda, el teatre fa una gran aposta pel seu projecte educatiu, que s'amplia i abraça des de l'educació infantil fins a la universitària, incloent-hi iniciatives per a la ciutadania.

A més dels abonaments, el Lliure ha creat una nova forma de consum cultural: les subscripcions a mida per a l'espectador.

DATA A partir del 26 de setembre
LLOC Teatre Lliure (Barcelona)
PREU En funció de l'espectacle

El Tangent canvia les nits d'estiu pels vespres de tardor

El Festival de les Arts de l'Eixample torna als centres cívics del districte per oferir una proposta escènica propera i d'actualitat, adaptada a les circumstàncies derivades de la pandèmia. Així, en la seva quarta edició, el festival canvia les nits d'estiu pels matins i els vespres de la tardor, i se celebrarà els mesos de setembre, octubre i novembre. Es podran veure 16 propostes artístiques pensades per a totes les edats i que inclouen dansa, teatre, circ contemporani, música i màgia.

La darrera setmana de setembre es podran veure dos espectacles. Dimarts 29 tindrà lloc al Centre Cívic Urgell el concert de Koko-Jean, la que va ser l'explosiva cantant de soul del grup The Excitements durant deu

anys, i que ara torna als escenaris acompanyada d'una nova banda, The Tonics. Comptarà amb la col·laboració del músic Dani Nel·lo. I dimecres 30, a la Casa Golferichs, es farà l'espectacle *Nur*, a càrrec de la companyia Iron Skulls, en el qual un individu es transforma en col·lectiu a través de la improvisació amb la dansa urbana i contemporània.

La reserva de places es farà exclusivament en línia una setmana abans de la funció, per controlar l'aforament i poder avisar els espectadors de qualsevol canvi en la programació.

DATA Fins al mes de novembre
LLOC Centres cívics de l'Eixample
PREU Gratuït amb reserva prèvia

TANGENT

L'espectacle 'Nur', d'Iron Skulls, es podrà veure a la Casa Golferichs.

Cervera enceta el seu cicle de teatre

El Gran Teatre de La Passió de Cervera tornarà a ser escenari del cicle de teatre Apassiona't, que des de fa 23 edicions porta al municipi produccions de teatre nacional i local. Dissabte 26 s'hi podrà veure l'obra *Els Brugarol*, escrita i protagonitzada per Ramon Madaula. Més endavant s'hi podrà veure *La plaça del Diamant*, *Sopar amb batalla* o *Cobertura*.

DATA 26 de setembre
LLOC Teatre La Passió (Cervera)
PREU En funció de l'espectacle

El Liceu obre amb àries i duets

Les grans estrelles de la lírica Sondra Radvanovsky i Piotr Beczala seran els protagonistes del recital d'àries i duets que inaugurarà, el diumenge 27 de setembre, la nova temporada al Gran Teatre del Liceu. Acompanyats al piano per Camillo Radicke, els cantants interpretaran peces de Verdi, Giordano, Mascagni i Puccini, en un acte amb aforament reduït.

DATA 27 de setembre
LLOC Gran Teatre del Liceu
PREU A partir de 12 €

Arrenca De Grec a Grec a l'Akadèmia

El Teatre Akadèmia enceta la seva temporada amb *Winnipeg*, una peça contra l'oblit i per la dignitat dels "fills de Neruda". Escrita per Laura Martel i dirigida per Norbert Martínez, aquesta obra donarà el tret de sortida al programa De Grec a Grec. El muntatge recorda quan el poeta Pablo Neruda i el ministre d'Exteriors del govern xilè Abraham Ortega van obrir les portes del país a més de 2.000 republicans espanyols exiliats que viatjaven a bord del *Winnipeg*.

DATA Fins al 18 d'octubre
LLOC Teatre Akadèmia (Barcelona)
PREU A partir de 15,40 €

Balaguer presenta el Festival Llavors

El Monestir de Santa Maria de les Franqueses de Balaguer estrena aquest setembre el Festival Llavors-Cultura en creixement, que dona cabuda a noves creacions de dansa, circ, teatre i música. La cita comptarà amb Pau Vallvé, que hi comença gira amb el seu nou treball; la proposta de dansa de la ballarina Iria Llena Gasol; les instal·lacions de Magda Puig Torres i Rawscenography; l'exposició fotogràfica de Marta Garcia Cardellach o el taller de dansa d'Aimar Pérez Galí.

DATA 25 i 26 de setembre
LLOC Balaguer
PREU 30 € (abonament)

Literatura en trànsit a les biblioteques de Barcelona

El districte Horta-Guinardó acull la quarta edició d'un festival on les especialitats de les biblioteques de Barcelona *dialoguen* a través d'espectacles, concerts, taules rodones i debats. Lluïcia Ramis, Ernesto Mallo, Marc Rosich i Roger Mas són alguns dels noms que participen en aquesta edició, que tindrà lloc del 30 de setembre al 3 d'octubre. A més, també es farà un concurs literari per a joves. El festival arrencarà el dia 30 amb una conversa entre la crítica literaria Anna Maria Iglesia i

el periodista Laureano Debat, sobre "Caminar la ciutat, crear nous itineraris de vida". Les biblioteques que hi participen són les del Carmel-Juan Marsé, Guinardó-Mercè Rodoreda, Horta-Can Mariner i Montbau-Albert Pérez Baró. L'aforament és limitat. Totes les activitats són gratuïtes, però cal fer una inscripció prèvia.

DATA Del 30/9 al 3/10
LLOC Diversos espais de Barcelona
PREU Gratuït amb reserva prèvia

Sant Cugat del Vallès fusiona el cinema negre i el fantàstic

El festival Sant Cugat Fantàstic se celebra aquest mes de setembre fusionat amb una altra cita cinèfila de la localitat, el Festival de Novel·la i Cinema Negre, tot plegat sota el nom de Sang Cugat Fantàstic. Les dues propostes han buscat una temàtica comuna als dos gèneres i han decidit dedicar aquesta edició especial als assassins en sèrie, aprofitant el 40è aniversari d'*El resplandor* i *Divendres 13*.

DATA Fins al 27 de setembre
LLOC Cinemes Sant Cugat
PREU En funció de la pel·lícula

Un fotograma de 'Blood Machines'.

Terrassa s'omple durant cinc dies de l'Elixir de la poesia

El festival de poesia Elixir de Terrassa arriba a la seva setena edició amb una dotzena de propostes culturals que tindran lloc durant cinc dies, del 30 de setembre al diumenge 4 d'octubre. El lema d'aquesta edició és "La poesia és en totes les formes". Entre les novetats d'aquest any, en una cita adaptada a la situació sanitària, destaca l'organització del Premi de Poesia Marta Pessarrodona. El guardó consisteix en una beca de 1.200 euros per a dos projectes de poesia escrita i audiovisual.

El festival arrencarà el dia 30 amb el Tast(et) d'Autores, un acte on gastronomia, poesia i música s'uneixen per transportar sensitivament el públic entre els versos de Sònia Moll, M. Antònia Massanet i Txus Garcia. L'acte comptarà amb la música en directe d'Itzipa i els fogons creatius de La Revolta. El mateix dia 30 també hi haurà el concert de Lles: el jove músic de Collbató presentarà les seves lletres intimistes al voltant de la salut mental, l'amor i la vida quotidiana. L'acte central serà la Ràtzia, que canvia de format en aquesta

edició, i en lloc de ser un recorregut itinerant, es farà a la piscina del Parc de Vallparadís, amb el públic assegut a la gespa i en format de pícnic. En aquest espectacle de creació pròpia hi participaran els poetes, intèrprets i artistes Txus Garcia, Mireia Calafell, Laura Sam, Estel Solé, Gemma Humet, Toti Soler, Oriol Estripaboires, Kris Linça, Mark Pulido i Tub d'Assaig 7.70.

En el marc de l'Elixir també tindrà lloc l'espectacle de poesia urbana de l'Slam Poetry Barcelona, que ubica la seva edició de l'octubre a Terrassa. D'altra banda, l'organització també posa a disposició de la ciutadania un número de telèfon de Poesia d'Emergència i un Intèrfon Poètic a la Casa Soler i Palet, des del qual es recitaran poemes durant tot el festival.

Pràcticament totes les activitats seran gratuïtes, però caldrà fer reserva prèvia a causa de l'aforament limitat.

DATA Del 3/9 al 4/10
LLOC Diversos espais de Terrassa
PREU Gratuït amb reserva prèvia

BESTIARI

DRACS I BÈSTIES DE FOC, AL BORN

El Born Centre de Cultura i Memòria de Barcelona acull, fins al dissabte 26 de setembre, una exposició dedicada als *Dracs i bèsties festives de Barcelona*. Vibries, porcs i truges, gàrgoles, follets, gats mesquers, dracs i dragolins de tota mena formen part d'aquesta mostra que permet conèixer de prop aquest element festiu i descobrir-ne la història. L'exposi-

ció, que s'emmarca en les festes de la Mercè, servirà de consol per als amants de les figures de foc, en una edició de la festa major en què s'ha hagut de suspendre el tradicional correfoc per la situació sanitària. També el dia 26 es tanca l'exposició commemorativa dels 700 anys del Corpus. Les visites són gratuïtes i sense reserva prèvia.

La remodelació del Camp Nou, al calaix i sense data

La crisi econòmica, la pandèmia de la covid i la convulsió institucional del club afegixen interrogants al projecte urbanístic i immobiliari de l'Espai Barça, que fa anys que s'arrossega

Cugat Comas
BARCELONA

Si el Camp Nou parlés, segurament explicaria a qui se'l pogués escoltar que està més avorrit que mai abans en la seva ja dilatada vida, i que, per no esperar, no espera ni cap mena de celebració pel seu aniversari. El vetust estadi del Futbol Club Barcelona fa anys el dia de la Mercè, quan tota la ciutat –que, segons l'antic president Josep Lluís Núñez, porta el nom del club, en un dels seus lapsus més cèlebres– fa festa major. El d'aquest 2020, però, serà un aniversari trist que, a més, denota un quadre clínic incert per al recinte futbolístic de més capacitat del continent i un dels punts més visitats de Barcelona, quan hi havia visitants, òbviament. El Camp Nou fa 63 anys i, com tanta gent de la seva generació, no acaba de veure clar què ha de ser el dia de demà.

Hi ha una figura de l'ordenació urbanística de les ciutats que és l'afectació. Un terreny o una propietat està afectada quan hi ha un projecte urbanístic aprovat que, en un futur, n'ha de canviar alguna característica. El Camp Nou i tots els seus entorns, un recinte avui emmurallat per portes d'accés que tan sols s'obren quan hi ha partit de

futbol –i fa més de mig any que la pandèmia no permet que hi entri públic, situació que es prolongarà més mesos–, té un projecte aprovat tant per la propietat –el club– com per l'autoritat –l'Ajuntament de Barcelona– per renovar-se per complet. És el conegut com a projecte Espai Barça, que, al seu dia, el mateix club i la seva àmplia megafonia mediàtica va escampar que seria realitat el 2021. Ara se sap que, molt probablement, la que havia de ser la seva data d'inauguració pot no correspondre ni tan sols a la de l'inici de les obres.

Una tempesta perfecta

Els motius que han fet que el projecte Espai Barça –remodelació de l'Estadi, obertura i reurbanització del recinte, nou Palau Blaugrana, equipaments esportius públics, un hotel i zona comercial– està encallat són diversos. D'entrada perquè el plec del pro-

jecte, que va acabar comptant amb el suport quasi unànim de l'arc parlamentari local –només la CUP i les associacions veïnals properes mantenen recels i crítiques–, depèn de l'impuls econòmic del Barça, i el “més que un club” és bo que sigui esclau dels mecanismes que regeixen les entitats que són propietat dels seus socis. Es va fer un referèndum el 2014 per aprovar l'operació, però a hores d'ara l'operació no compleix cap dels tres condicionants a partir dels quals els socis –tres de cada quatre que van anar a votar– van donar via lliure al projecte: dels 600 milions previstos de pressupost s'ha passat als 800; de l'empresa que havia de posar-hi el cognom i una morterada per assumir un terç de l'obra, no se'n sap res; i el condicionant de no endeutar el club per iniciar l'operació urbanística no se sap com es complirà.

Hi ha un pacte entre el Barça i un grup de bancs encapçalat per Goldman Sachs que garantiria aquest últim requisit, segons la directiva. A canvi de participar en l'explotació econòmica del nou Espai –concebut com una necessitat imperiosa de generar beneficis per al club–, aquestes entitats financeres facilitarien una línia de finançament que no alteraria el dia a dia del club. Però això, el nou paquet, ha de tornar a passar per assemblea i referèndum. I el Barça en general i la junta de Josep Maria Bartomeu en concret no estan per orgues, assemblees ni referèndums: s'enfronten a un vot de censura que sembla haver recollit prou suports i encaren els últims mesos al capdavant de la institució amb necessitat d'aprovar els comptes.

Tot apunta, doncs, que el nou Camp Nou i l'Espai Barça tenen números per seguir sent una maqueta ambiciosa, una recreació amb 3D futurista i un projecte de club i ciu-

tat els pròxims anys que, per la Mercè, l'Estadi faci anys. És cert que tots els precandidats atorguen al desenvolupament urbanístic del projecte bona part dels arguments de pervivència del club un cop Messi, finalment, se'n vagi, però amb la situació convulsa de l'entitat i el club, ara, conjugar massa el futur produeix un vertigen lògic.

El poc que s'ha fet

L'Espai Barça havien de ser fins a tres estius d'obres, compendiats per no alterar l'assistència al camp, i de moment tan sols s'ha procedit a l'enderroc del Miniestadi, on un solar espera el nou Palau Blaugrana. Aquest inici d'obres ja va aixecar polèmica, perquè fins a sis associacions veïnals van posar el crit al cel quan el primer que va fer-se va ser talar uns arbres que, segons els veïns, no havien de ser víctimes dels primers moviments. Els recels de veïns –i de la CUP, l'única força política crítica– són pel fet que, en el còmput global del futur Espai Barça predomini l'explotació comercial i privativa i les Corts guanyin un espai transpirable, sí, però als veïns se'ls segueixi fent la vida impossible quan el Barça jugui a casa.

Dels 600 milions de pressupost previstos s'ha passat a 800 i caldrà fer un nou referèndum

De l'empresa que havia de posar cognom a l'estadi –i una morterada per fer-ho– no se'n sap res

Simulació del Camp Nou remodelat i tot el seu entorn, segons el projecte de l'Espai Barça.

Passatemps

MOTS ENCREUATS

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

Horizontals

1. Un tipus de larva. Dit del sistema òptic centrat de distància focal infinita. 2. Segellada una carta amb lacre. 3. Sufix que significa 'propens a'. De l'antiga regió d'Ibèria, al Caucas, o de la Geòrgia en general. Rusc fet amb una rotllana de suro o d'altres vegetals. 4. Relatiu al doctorat. Àpat abundós i bo. 5. Dit de la cultura precolombina del Perú, aproximadament del 1000 al 1440. Fill, natural, d'una nació, d'una regió o d'un poble determinat. 6. Parell termoelèctric. 7. Altura d'un punt de la terra respecte al nivell del mar. De poc pes, lleuger. 8. Unitat monetària del Brasil, que va substituir els antics cruzeiro i cruzado. Persona que fa una falsedat.

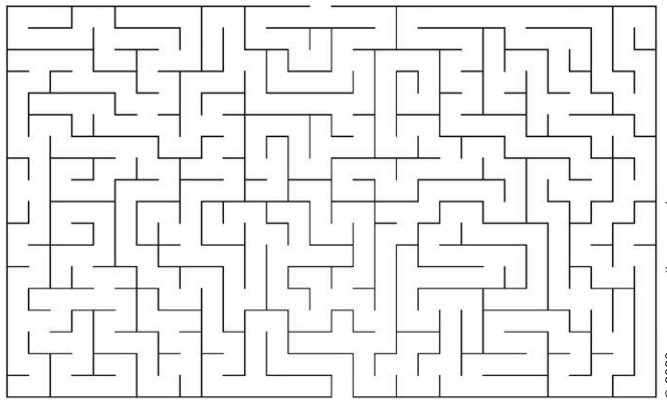
Verticals

1. En ràdio i televisió, organitzar el material prèviament enregistrat per obtenir un programa que pugui ser emès. 2. Tumor ple d'aire. 3. Algú, qui sigui. Comunicació escrita adreçada a una persona absent. 4. Minoria social selecta per un concepte o altre. Un nombre indeterminat considerable. 5. Guineu mascle. 6. Acer. Mena de tamboret molt baix i cilíndric. 7. Acció, operació, d'arrancar. 8. Entre mi i sol. Capital del comtat de Larestan. 9. Himne litúrgic propi del ritu bizantí. Contracció de la preposició de i l'article els. 10. Quadern on hom anota certes dades referents a una determinada persona. 11. Persona que fa neules. 12. Fang que deixa la pluja als camps. Unitat Internacional.

LES 7 DIFERÈNCIES

EL LABERINT

SUDOKU

	4					2	
	6	3			2	9	8
	9	8	3				
6			5			7	9
4	8		6	9		1	
				7		6	
	7			3		2	8
8	2	1		6			3
9	3		8			1	7

Fàcil

7		9					4	6
	6	8	1	7			2	
				5			7	
		5						8
2		6	5					
				6	3			
			4			3		
			7		8			9
3		4						7

Difícil

SOLUCIONS

3 9 4 6 3 7 6 5 8 7 4 1 9 8 7 1 4 2 9 3 8 4 6 5 9 4 7 8 6 3 1 5 2 2 8 6 5 9 1 7 3 4 1 3 5 2 4 7 6 9 8 4 2 3 9 5 6 8 7 1 5 6 8 1 7 4 9 2 3 7 1 9 3 8 2 5 4 6

Difícil

9 3 6 8 2 4 1 7 5 8 2 1 7 6 5 4 3 9 5 7 4 1 3 9 2 8 6 3 5 9 2 1 7 8 6 4 4 8 7 6 9 3 5 1 2 6 1 2 5 4 8 7 9 3 2 9 8 3 5 1 6 4 7 1 6 3 4 7 2 9 2 1 7 4 5 9 8 6 3 2 1

Fàcil

MOTS ENCREUATS
Horitzontals: 1. Dauet, Afocal. 2. Enladrada. 3. Er, lber, Arna. 4. Doctoral. Tec. 5. lca. S. Nadiua. 6. Termoparell. 7. Altitud. Lleu. 8. Real. Falsari. Verticals: 1. D. Editar. 2. Aerocele. 3. Un. Carta. 4. Elit. Mil. 5. Rabosot. 6. Cer. Puf. 7. Arranada. 8. Fa. Lar. L. 9. Oda. Dels. 10. Cartilla. 11. A. Neuler. 12. Liaca. Uí.

MIQUEL VELASCO ALMEIDA

Úrsula Soler Galí

“Mandando mails no se consigue nada; si no estamos, no nos ven”

Activista vecinal, ha estado vinculada a la recuperación del Ateneu La Flor de Maig y a la mayor parte de las reivindicaciones del Poblenou en los últimos 40 años

Víctor Yustres

¿Qué era el Ateneu Popular La Flor de Maig del Poblenou? Fue una cooperativa obrera de consumo a finales del siglo XIX, una de las más importantes del país y un símbolo de autogestión en el barrio.

¿Cómo empezó la reivindicación para recuperarlo? El espacio estaba cerrado desde los años 50, y en 1977, los vecinos y vecinas luchamos para que se volviera a abrir y para que las entidades pudieran hacer actividades y reunirse en él.

¿Y lo consiguieron? Sí, por fin después de muchas manifestaciones, el último alcalde franquista, Socías Humbert, asumió nuestras reivindicaciones y el Ayuntamiento alquiló el espacio. El 1978, ¡el ateneo abría sus puertas!

¿Qué se hacía en La Flor de Maig en aquellos años? De todo. Estaba la Associació de Veïns i Veïnes, se creó el Arxiu Històric, la Colla del Drac, el grupo Dones del Poblenou, se daban cursos... ¡Las Festes de Maig del barrio surgieron de allí!

¿Cómo era el Poblenou de la transición? Fue una época gris. Este era un barrio obrero, prácticamente en cada calle había una fábrica, y la mayoría las cerraron en los 70 y 80. Mucha gente se quedó sin trabajo. Fueron momentos de muchas asambleas y luchas en la calle.

¿En qué otras luchas vecinales ha participado? Reivindicamos durante años un instituto para el barrio, porque no había ninguno. En el movimiento para recuperar Can Ricart, que es una batalla larga. O en la plataforma para parar el 22@. En el Poblenou, hemos tenido que lucharlo todo.

También estuvo en la plaza Catalunya y en la asamblea de barrio del 15-M. ¿Cómo lo recuerda? Un momento precioso. Dio fuerza a las luchas por la sanidad, la educación, la vivienda... Había que remover la tierra para que nacieran árboles nuevos.

¿Cómo ha afectado el 22@ al barrio? Ha sido un desastre. Hemos pasado de tener fábricas abandonadas a hoteles y edificios aberrantes. Se ha hecho muy mal y sin contar con los vecinos; da igual de qué color sea el ayuntamiento. Ha venido gente con mucho dinero y los precios han subido. No sé si mi nieto podrá pagar un piso en el barrio. O apretamos para que se hagan cooperativas de vivienda y pisos sociales, o nos echarán.

Después de cuarenta años de lucha vecinal, ¿tiene alguna receta? Hay que seguir en la calle. Aunque seamos tres, no pasa nada, mañana seremos 10 o 20. Yendo a hablar a un despacho o mandando mails no se consigue nada. Si no estamos, no nos ven.

HIJA DEL POBLENOU

Úrsula Soler Galí nació en 1948 en el Poblenou. Es una pieza clave en el tejido reivindicativo del barrio, donde lleva 40 años de activismo. Participó en la recuperación en 1978 del Ateneu La Flor de Maig para el vecindario, un edificio histórico que fue cerrado por el Ayuntamiento de Barcelona en 2012, que se recuperó tras la ocupación de los vecinos y que reabrió, reformado, en 2018. Ha participado también en otros espacios vecinales como la plataforma Fem Rambla, Fora el 22@, Salvem Can Ricart o el 15-M. Su rincón preferido del barrio está en la calle Marià Aguiló, donde pasó su niñez.

Para quienes quieren leer lo que nadie más se atreve a publicar

más detalle en <https://re.publico.es/>

R
La **REPÚBLICA**
de **Público**